

De drie GODDELIJKE deugden

Tijdschrift van de heemkundekring
NICOLAUS POPPELIUS
van Ravels, Weelde en Poppel

Tweede jaargang - Verschijnt driemaandelijks

Nr. 6 - 15 december '97

HEEMKUNDEKRING

NICOLAUS POPPELIUS

Postadres en Museum: Torenstraat 12, 2381 Weelde

Rekeningnummer: 733-3522204-67

Abonnement Tijdschrift + Lidgeld Heemkundekring: 600 frank

BESTUUR:

Voorzitter: L. Woestenburger, Beatrijs van Nazarethlaan 2, 2382 Poppel	656993
Secretaris: R. Verheyen, Welvaartstraat 14, 2300 Turnhout	421839
Penningmeester: W. Paulussen, Kapelweg 108, 2300 Turnhout	423664
Leden: A. Luyten, Berkenlaan 91, 2380 Ravels	658346
J. Nooyens, Overbroek 15B, 2382 Poppel	658636
L. Schats, Kruisstraat 80, 5502 JH Veldhoven (NL)	040/2545774
F. Slegers, Steenweg op Weelde 60, 2382 Poppel	655751
P. Van Baelen, Weeldestraat 35, 2381 Weelde	655161
L. van den Berk, Mierdsedijk 111, 2382 Poppel	656954
A. Van Gils, Klein Ravels 109, 2380 Ravels	655258
M. Vermeeren, De Meerkens 10, 2382 Poppel	658838
M. Vloemans, Turnhoutseweg 2, 2381 Weelde	655156

REDACTIELEDEN:

W. Paulussen, Kapelweg 108, 2300 Turnhout
L. Schats, Kruisstraat 80, 5502 JH Veldhoven (Nederland)
F. Slegers, Steenweg op Weelde 60, 2382 Poppel
J. Nooyens, Overbroek 15B, 2382 Poppel
M. Vermeeren, De Meerkens 10, 2382 Poppel
L. Woestenburger, Beatrijslaan van Nazarethlaan 2, 2382 Poppel

LAY-OUT EN REDACTIEADRES:

M. Vermeeren, De Meerkens 10, 2382 Poppel

VOORRADIGE PUBLICATIES:

Jaargang 1 "De Drie Goddelijke Deugden": 400 frank

De Drie van het Noorden: 200 frank

Ravels in Lief en Leed: 400 frank

Ontwerp omslag: ARTI-LINE Beerse

ISBN: D/1996/4081/1

Inhoudsopgave

1. Willem Paulussen is niet meer	blz.33
2. Kwartierstaat van Pater Henri Maes	blz.49
3. De Koninklijke Fanfare "De Verenigde Vrienden" uit Poppel	blz.55
4. Over slachten van varkens, het katerfeest en oorlogsliedjes	blz.61
5. De Gemeentegrenzen van Ravels	blz.66
6. Het geslacht Van Gils	blz.68
7. De grens, folklore en bron van leven	blz.76
8. Sint-Jan van Weelde-Straat tussen 1896 en 1951	blz.78

Willem Paulussen is niet meer

Gedachten bij het overlijden van een geliefde ondervoorzitter

Op 28 augustus zaten wij met de redactie van De Drie Goddelijke Deugden nog vol enthousiasme te vergaderen en te plannen voor de toekomst. Zozeer begaan met het welvaren van onze heemkundekring en zijn tijdschrift, nam Willem op zich enkele leden die hun lidgeld nog niet betaalden voor het komende seizoen, te contacteren, want er mocht er geen enkele afhaken. Gewapend met deze en een paar andere redactionele opdrachten verdween Willem van bij ons molen-heem de duistere avond in op weg naar zijn geliefde Zevendonk. Het werd zijn laatste rit. Want, thuisgekomen, maakte hij -God weet welke oorzaak eraan ten grondslag lag- een ongelukkige val die hem in comateuze toestand in het hospitaal deed belanden. Willem ontwaakte niet echt meer en ging definitief van zijn familie en ons heen op 9 september. In hem verliezen wij in onze kring een buitengewoon getrouw, kundig en toegewijd medewerker. Het is onze plicht zijn veelzijdige diensten aan de heemkundekring, maar ook aan talrijke mensen die een beroep op hem deden, te belichten.

Korte biografie

Willem werd op 21 februari 1919 te Sas-van-Gent (NL) geboren. Vader Antoon Paulussen en moeder Anna Dickens waren beiden van Ravelse herkomst. Zijn Zeeuwse verblijf was eerder van korte duur, want al in 1920 verhuisde de familie terug naar Ravels. Daar genoot Willem

zijn basisopleiding in de plaatselijke bewaarschool, waar zuster Benigna zich over hem ontfermde, en daarna in de gemeentelijke lagere school. Louise Stoop, Octaaf Raus en Jozef Huysmans leerden Willem lezen, rekenen, geschiedenis, aardrijkskunde en wat de dorpsschool verder aan geheimenissen veil had voor de Ravelse jeugd. Daar kreeg hij de microbe te pakken en hij ging resoluut naar het Klein Seminarie te Hoogstraten om er van 1929 tot 1933 Latijn, Grieks en andere wetenschappen te studeren. Maar hij voelde zich meer aangetrokken tot het vak van onderwijzer. Daarom volgde in 1933 zijn overstap naar de normaalschool van Mechelen-aan-de-Maas. In 1938 werd hij er tot onderwijzer gediplomeerd. Op 30 december 1938 werd Willem onderwijzer te Zevendonk (Turnhout) om er op 1 september 1957 schoolhoofd te worden. Ondertussen had hij in 1941 te Geel ook nog even landbouwonderwijs gegeven. Van 1961 tot 1979 was hij kantoorhouder van de Raiffeisenkas. Maar Willem was altijd al sterk op de natuur gericht. Dat maakte hem reeds in 1958 tot conservator van het natuurreservaat De Liereman (Oud-Turnhout) en later tot voorzitter van de Wielewaalafdeling Turnhout.

Willem en de heemkunde

Samen met Toon Van Gool lag Willem aan de basis van onze heemkundekring. Zoals dat met alle verenigingen gaat, was de eerste fase van zijn bestaan een moeilijke. Ravels, Weelde en Poppel waren pas gefusioneerd tot de ene gemeente Ravels en de kring was bedoeld te opereren voor de drie dorpen. Het was overigens de eerste vereniging die het hele territorium omschreef. Toen er nog ijverig gezocht werd naar middelen om bij het publiek door te breken, werd Willem een verwoed voorstander van het uitgeven van boeken over de drie dorpen.

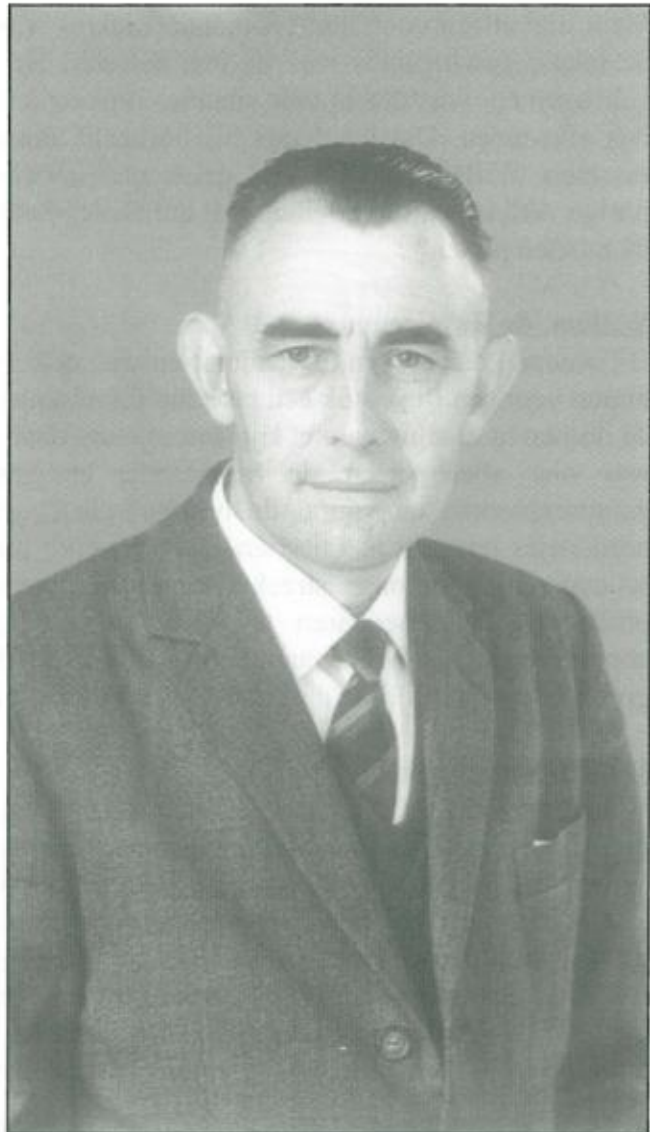
En toen gebeurde het: met het bescheiden boekje (96 blz.) "Wel en Wee in Weelde" kwam de echte doorbraak. Uit de bijdrage van Willem in dat boekje bleek al meteen zijn voorliefde, maar ook zijn specifieke kennisinhoud. Hij schreef over twee belangrijke figuren uit Weelde: Godeschalk van den Nieuwenhuysen en Monseigneur Jacobus Bax. Meteen had Willem een vaste plaats in de kring veroverd.

Toen in 1979 het ledenaantal van de kring voldoende was gegroeid, besloot men er een VZW van te maken, een vast bestuur aan te stellen en zich nog meer te profileren als onderzoekscentrum voor de geschiedenis van de streek. Daaruit zouden nieuwe publicaties moeten voortspruiten. En die kwamen er ook. Het werd een reeks boeken over de drie dorpen, waarin Willem telkens een flink aandeel voor zijn rekening nam.

Willem in het bestuur

Al van in het begin was Willem penningmeester van de kring. Zijn ervaring bij de Raffeyenkas maakte van hem de meest accurate penningmeester die je maar kunt wensen. De doorzichtigheid van zijn boeken en verslagen getuigde van zijn streven naar eenvoud en eerlijkheid. Nadat wij rond de jaarwende beslist hadden het lidgeld van de kring samen te voegen met het abonnementsgeld, dachten wij dat het registratiewerk voor hem verlicht zou worden. En dat was misschien ook zo, maar nu blijkt, dat Willem er heel veel tijd en werk in heeft moeten steken, maar hij liet een perfect bijgewerkte situatie na bij zijn overlijden.

In de bestuursvergaderingen was hij bijna twintig jaar lang een vaste aanwezige. Alleen toen zijn vrouw Marie op de sukkel was, moest hij een paar keer afhaken, want hij vond het zijn plicht bij haar te blijven, als er geen vervanging voorhanden was. Hij nestelde zich naar goede Vlaamse gewoonte steeds op dezelfde stoel, aan de kop van onze lange tafel.

Niet omdat hij zich belangrijk vond. Integendeel. Hij kon op die manier de gesprekken goed volgen en zijn wijze adviezen en informaties gemakkelijker doorgeven. Geen vraag was hem teveel. Waar hij dienstbaar kon zijn, was hij steeds gereed om een taak op zich te nemen. Het leek er wel op, dat een bestuursvergadering in ons heem voor hem tot de meest geliefde uren behoorden.

Diensten aan genealogen

In de kring ontpopte Willem zich als de grote specialist in de genealogie (familiekunde). Ontelbaar zijn de mensen die op onze kring een beroep deden in verband met hun werk aan hun stamboom. Steeds werd naar Willem verwezen en steeds was de hulpvaardige Willem voor die mensen een uitkomst. Hij deed zijn werk altijd belangeloos, want hij ging er prat op hiermee de kring zelf een dienst te bewijzen. De uitbouw van ons informatiecentrum voor genealogen in ons museum was ook één van de dromen van Willem. En het kwam er. Op die manier zou de kring aan nog meer mensen diensten kunnen bewijzen.

Maar niet alleen voor stamboomonderzoekers was Willem belangrijk, ook op het gebied van de lokale geschiedenis was hij een meester. Hij had voor zijn leeftijd nog een uitstekend geheugen en wist dus in vele situaties probate antwoorden te geven op talrijke vragen die op ons afkwamen. Dat heeft ons bijvoorbeeld aanzienlijk geholpen bij het inrichten van ons museum. Willem wist bij vele gekregen voorwerpen niet alleen de naam ervan, maar ook pittige verhaaltjes te vertellen. Dat zullen wij heel erg missen, want uit welk brein zullen wij nu moeten putten?

Willem, de Ravelsenaar

Hij woonde dan wel in Zevendonk en was ook daar zeer bedrijvig, toch bleef hij in hart en nieren voor een flink stuk een rasechte Ravelsenaar. Zijn grootste genoegen was over de vaart de dorpen in te schieten met zijn autootje om daar zijn geliefkoosde hobbies te beoefenen. Dat was niet alleen maar de heemkunde en geschiedenis, maar dat was evengoed de natuurexploratie en vooral de ornithologie (vogelkunde). Overal in de streek hingen zij nestkastjes om zijn natuurvriendjes een veilig huisje te bezorgen. Hij wist precies hoeveel broedparen er in onze streek waren van diverse, soms zeldzaam geworden vogels. Hij probeerde die broedparen te behoeden voor het onheil van de ruilverkavelingen en bosrooiingen. Als Wielewaalman behandelde hij de kennis die hij in onze natuur opdeed met grote wetenschappelijke deskundigheid, want precisie was zijn belangrijkste eigenschap.

Willem als ornitholoog

Willem werd in 1938 lid van de Wielewaalafdeling Turnhout en al vlug wierp hij zich op als pionier van de Turnhoutse afdeling, maar ook voor heel de ornithologische vereniging De Wielewaal. Vanaf 1943 werd hij opgenomen als redacteur van het tijdschrift "De Wielewaal" (nu: Wielewaal). Het is onbegonnen werk al de gezaghebbende artikels op te sommen die hij daarin publiceerde. Ook in De Giervalk, het ornithologisch tijdschrift van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen schreef hij regelmatig bijdragen. Willem was ook een gewaardeerde medewerker aan de reeks boeken "De vogels van België" die onder leiding van R. Verheyen door hetzelfde instituut werden uitgegeven.

Op 29 december 1946 zat hij de Derde Ornithologische Studiedag van De Wielewaal voor. Die had plaats in de bovenzaal van het oude Turnhoutse stadhuis en uit alle kanten van Vlaanderen waren vogelliefhebbers daar bijeengekomen. Het eerste Wielewaalreservaat "De Tikkebroeken" te Kasterlee en Oud-Turnhout kwam tot stand van 1953 tot 1956. Het was vooral het werk van drie mensen: E.H.Frans Segers, voorzitter van De Wielewaal, Willem Paulussen en Jules Huygens. Willem vertelde de geschiedenis daarvan in een boeiend artikel van De Wielewaal van maart 1957. Om de belangen van het reservaat te behartigen werd het Tikkebroekencomité opgericht en daar maakte Willem vanzelfsprekend deel van uit.

Van 1958 tot 1976 is Willem conservator geweest van dat andere groot Kempens natuurreervaat "De Liereman" te Oud-Turnhout en heeft er duizenden bezoekers gegidst. Ondertussen kreeg De Wielewaal een eigen huis te Turnhout op de Graatakker en in 1963 werd er een ornithologisch museum geopend. Een museumcomité werd opgericht waarvan Willem ook deel uitmaakte. Zo kon hij ook in het museum lange tijd vogelliefhebbers rondleiden. Gedurende twee periodes van 1945 tot 1961 en van 1968 tot 1979 was Willem voorzitter van de Wielewaalafdeling Turnhout.

Willem was ongetwijfeld een van de grootste veldornithologen van De Wielewaal en sprak en schreef met gezag over het vogelleven. Om zijn studies over de Koekoek, de Wielewaal, de Spotvogel en de oölogie, verwierf hij bekendheid tot over de grenzen van ons land. Voor veel vogelliefhebbers is hij in zijn leven een uitstekende leermeester geweest. Zijn bekendste leerling was ongetwijfeld Jos Bax, alias John Bax. Die werkte zich in Canada en de Verenigde Staten op tot een befaamd vogelcineast. Regelmatig komt hij naar Turnhout terug en toont dan een van zijn films in de Heischuur te Oud-Turnhout. Telkens was Willem aanwezig en kon hij er zijn leerling begroeten.

Op 12 januari 1985 werd Willem plechtig gehuldigd in het parochiehuis te Oosthoven (Oud-Turnhout) voor al zijn grote verdiensten in zijn Wielewaalloopbaan. Hubert Meeus, die hem opvolgde als voorzitter van de Wielewaalafdeling Turnhout en intussen overleed, voerde het woord en Willem werd tot Erevoorzitter van de afdeling Turnhout geproclameerd.

Op 12 januari 1993 zette Willem de kroon op zijn ornithologisch levenswerk door de publicatie van een boek dat de titel droeg: "De broedvogels van de Turnhoutse Kempen 1942-1992" (The breeding birds of the Turnhout Campine). Voor die periode werden 156 broedvogels in de Turnhoutse Kempen vastgesteld. Een recordaantal! Als fervent heemkundige kon Willem aan zijn streekgenoten geen mooier geschenk aanbieden. De Wielewalers van onze streek zullen hem zeker niet vergeten!

Willem als auteur

In 1977 ging voor Willem een grote wens in vervulling: de Heemkundekring Nicolaus Poppelius zag het levenslicht. Met veel enthousiasme werkte hij mee aan diverse artikeltjes in het plaatselijke Berichtenblad en later in de publicaties van de heemkundekring. Zijn spuurwerk naar historische wetenswaardigheden over zijn geboortedorp Ravels en de buurdorpen Weelde en Poppel en zijn fenomenaal geheugen zorgden ervoor dat hij in een minimum van tijd uitgroeide tot dé specialist van de oude en recente geschiedenis van Ravels, Weelde en Poppel. Voor de kring in het bijzonder valt dit verlies zwaar, temeer daar hij steeds met plannen en ideeën rondliep die op hun uitvoering wachtten.

Enkele weken voor zijn dood vertrouwde hij mij toe dat zijn studie over "Het geslacht Dickens" bijna was voltooid en volgend jaar kon gepubliceerd worden in "De Drie Goddelijke Deugden". Een andere studie over kerkelijke stichtingen en jaargetijden in de Ravelse kerk zou hij mij overhandigen in september...

Willem behandelde vrijwel alle onderwerpen, maar zijn grote liefde was en bleef de genealogie. Daarom belichten we in dit artikel de voorouders van Willem Paulussen door de inlassing van een uitgebreide kwartierstaat. Wat Willem voor onze drie dorpen betekend heeft ligt nog vers in het geheugen. Dank zij zijn publicaties zal de naam Willem Paulussen ook in de verre toekomst steeds weer opduiken en geciteerd worden in de studies die zullen verschijnen over de geschiedenis van Ravels, Weelde en Poppel.

Publicaties i.v.m. ornithologie

- 1942: "De Wielewaal"
De Wielewaal: Jaargang 9: blz.201-202.
- 1943 "Wielewaalnesten" (Alle gegevens over Wielewaal *Oriolus Oriolus* in een artikel over deze door F.Segers).
De Wielewaal: Jaargang 10: blz.204-210.
- 1943 "Een jaar spreuwenleven"
De Wielewaal: Jaargang 10: blz.248-251.
- 1944 "De Boerenwaluw"
De Wielewaal: Jaargang 11: blz.41-45.
- 1944 "De Sperwer"
De Wielewaal: Jaargang 11: blz.120-123.
- 1946 "De Gele Kwikstaart"
De Wielewaal: Jaargang 12: blz.176-177.
- 1948 "La couvaison de Hibou moyen-duc *Asio otus otus* en Campine".
De Giervalk: Jaargang 38: blz.187-188.
- 1948 "La Grèbe castagneux *Podiceps ruficollis*, Le Grèbe à cou noir *Podiceps nigrocollis nigrocollis* nicheurs dans la région de Turnhout".
De Giervalk: Jaargang 38: blz.188-192.
- 1950 "Waar en wanneer huist de Spotvogel *Hippolais icterina*".

- De Wielewaal: Jaargang 16: blz.143-144.
- 1950 "Nidologische aantekeningen over de Spotvogel *Hippolais icterina*".
De Giervalk: Jaargang 40: blz.103-106.
- 1950 "De Blauwe Haagmaus *Prunella modularis* als waardvogel van de Koekoek *Cuculus canorus*".
De Giervalk: Jaargang 40: blz.196-201.
- 1952 "De Bosrietzanger, een hoofdwaard van de Koekoek".
De Wielewaal: Jaargang 18: blz.176-178.
- 1953 "Over de broedsels van de Bos- en Holduiven"
De Giervalk: Jaargang 43: blz.128-131.
- 1954 "Over de najaarstrek van 1953" met A.Paulussen
De Giervalk: Jaargang 44: blz.92-96.
- 1955 "De Ransuil *Asio otus* in de Kempen".
De Giervalk: Jaargang 45: blz.1-5.
- 1956 "De Witgesterde Blauwborst"
De Wielewaal: Jaargang 22: blz.241-245.
- 1957 "Broedgeval van de Velduil in de Kempen (op Nederlands grondgebied)"
De Wielewaal: Jaargang 23: blz.241-242.
- 1957 "Nieuwe gegevens over de eieren, de waarden en de biologie van de Koekoek *Cuculus canorus*".
De Wielewaal: jaargang 23: blz.285-291 en De Giervalk: jaargang 47: blz.241-258.
- 1957 7 korte mededelingen
De Giervalk: Jaargang 47
- 1958 "Grauwe Kiekendief" (samen met J.Bax)
De Wielewaal: Jaargang 24: blz.257-268.
- 1958 14 korte mededelingen
De Giervalk: Jaargang 49
- 1965 "Een nieuwe vangst van de Roodmus *Carpodacus erythrinus* te Poppel" (met H.Wille)
De Giervalk: Jaargang 55: blz.364-365.
- 1975 "De koolmees en de Pimpelmees (broedresultaten 1942-1974)"
De Haaklewie: Mededelingenblad Wielewaalafdeling Turnhout: Jaargang 5(5): blz.1.
- 1975 "De mezen van het naaldwoud"
De Haaklewie: Mededelingenblad Wielewaalafdeling Turnhout: Jaargang 5(6): blz.1.
- 1980 "De Buizerd *Buteo buteo* in de Turnhoutse Kempen" (samen met A. en P.Paulussen)
De Wielewaal: Jaargang 46: blz.428-430.
- 1985 "De Liereman. Evolutie van het broedvogelbestand sinds 1944".
De Wielewaal: Jaargang 51: blz.235-238.
- 1988 "Hoe het begon..."
De Wielewaal: Jaargang 54: blz.211.
- 1993 "De broedvogels van de Turnhoutse Kempen - *The breeding birds of the Turnhout Campine*". Calilogist' Series n° 10, Oriel Stringer, England, 124 blz.

Publicaties i.v.m. heemkunde

- W.Paulussen. Inwoners van Poppel in 1544. In: Vlaamse Stam, XI, 1975, Nr.1, blz.46-48.
- W.Paulussen. Jagen met "veer op veer". In: Berichtenblad, 10 mei 1978.
- W.Paulussen. De burcht van Weelde en haar bewoners. In: Berichtenblad, 30 maart 1978.

- W.Paulussen. Inwoners uit vervlogen tijden. In: Berichtenblad, 8 juni 1978.
- W.Paulussen. Jan Huybrechts Loemelanus. In: Berichtenblad, 2 februari 1978.
- W.Paulussen. De Vrijheid Weelde. In: Wel en Wee in Weelde. Weelde, 1978, blz.19-24.
- W.Paulussen. Een paar markante figuren uit Weelde. In: Wel en wee in Weelde. Weelde, 1978, blz.39-42.
- W.Paulussen. De familiegemeenschap van Weelde door de eeuwen heen. In: Gens Brabantica, X, 1979, nr.1, blz.3-8.
- W.Paulussen en M.Vermeeren. Nikolaus Janssen Poppelius en Cornelius Gellens. In: Poppel in Goede en Kwade Dagen. Ravels, 1979, blz.42-45.
- W.Paulussen. Het geslacht Van Wijtvliet. In: Poppel in Goede en Kwade Dagen. Ravels, 1979, blz.75-87.
- W.Paulussen. Poppel 500 jaar geleden. In: Poppel in Goede en Kwade Dagen. Ravels, 1979, blz.123.
- W.Paulussen. Matheus Van Iersel, pastoor te Poppel in 1608. In: Berichtenblad, Weekblad voor Ravels, Weelde en Poppel 6/3/1980.
- W.Paulussen. De heerlijke rechten van de prelaat van Tongerlo te Ravels. In: Ravels in Lief en Leed. Ravels, 1980, blz.39-47.
- W.Paulussen. Philips Le Roy en Johan De Knuyt, Heren van Ravels in de 17e eeuw. In: Ravels in Lief en Leed. Ravels, 1980, blz.48-52.
- W.Paulussen. Vijfhonderd jaar landbouw te Ravels. In: Ravels in Lief en Leed. Ravels, 1980, blz.53-61.
- W.Paulussen. Valkerij te Ravels. In: Ravels in Lief en Leed. Ravels, 1980, blz.62-63.
- W.Paulussen. De parochie van St.-Servaas te Ravels. In: Ravels in Lief en Leed. Ravels, 1980, blz.107-123.
- W.Paulussen. De staking in de cementfabrieken van Ravels en Turnhout in 1925. In: Ravels in Lief en Leed. Ravels, 1980, blz.166-170.
- W.Paulussen. Fanfare Jeugd en Vreugd Ravels-Eel. In: Ravels in Lief en Leed. Ravels, 1980, blz.293-294.
- W.Paulussen en H.Van Tigchelt. Studentenverenigingen. In: Ravels in Lief en Leed. Ravels, 1980, blz.322-337.
- J.Van Dooren en W.Paulussen. Bekende figuren. In: Ravels in Lief en Leed. Ravels, 1980, blz.361-364.
- W.Paulussen en E.Swaan. Folklore, Volksgebruiken en volksdevotie. In: Ravels in Lief en Leed. Ravels, 1980, blz.396-402.
- W.Paulussen. De familiegemeenschap van Weelde door de eeuwen heen. In: Berichtenblad, 28 februari 1980.
- M.Vermeeren, L.Woestenburg, W.Paulussen en C.Verbeek. Geschiedenis van Weelde tegen de achtergrond van de algemene geschiedenis. In: Weelde Toen en Nu. Ravels, 1982, blz.125-158.
- W.Paulussen. Kroniek van enkele geslachten te Weelde in vroegere eeuwen. In: Weelde Toen en Nu. Ravels, 1982, blz.159-173.
- W.Paulussen. Weeldse universitairers van de 15e tot en met de 18e eeuw. In: Weelde Toen en Nu. Ravels, 1982, blz.174-178.
- W.Paulussen. Volk en bodem. In: Weelde Toen en Nu. Ravels, 1982, blz.179-186.
- M.Vermeeren, L.Woestenburg, W.Paulussen en C.Verbeek. De parochie van St.-Michiel. In: Weelde Toen en Nu. Ravels, 1982, blz.287-360.
- M.Vermeeren, L.Woestenburg, W.Paulussen en C.Verbeek. De parochie van St.-Jan. In: Weelde Toen en Nu. Ravels, 1982, blz.360-384.
- M.Vermeeren en W.Paulussen. Weeldse geestelijken. In: Weelde Toen en Nu. Ravels, 1982, blz.396-421.

- W.Paulussen en M.Vermeeren. Nicolaus Poppelius, een Weeldse heilige? In: Weelde Toen en Nu. Ravels, 1982, blz.422-430.
- W.Paulussen. De houten molen. In: Weelde Toen en Nu. Ravels, 1982, blz.590-600.
- W.Paulussen. De ontwikkeling van een naam Huybs te Ravels. In: Taxandria, 1983, Nieuwe Reeks LV, blz.65-66.
- W.Paulussen. Het geslacht Buycx. In: Vlaamse Stam, maart-april 1986, nrs.3-4, blz.145-157.
- W.Paulussen. Soldaten van Ravels, Weelde en Poppel onder Napoleon. In: De Drie van het Noorden. Ravels, 1987, blz.113-124.
- W.Paulussen. De schepenbank van Ravels. In: De Drie van het Noorden. Ravels, 1987, blz.11-21.
- W.Paulussen. Was Jan Clerckx, pastoor van Ravels, een schelm? In: De Drie van het Noorden. Ravels, 1987, blz.81-84.
- W.Paulussen. Het geslacht Baelemans te Ravels en te Weelde. In: Vlaamse Stam, XXIV, 1988, nr.2, blz.57-65.
- W.Paulussen. Gezinnen van Ravels bij de landbouwtelling van 1740. In: Gens Brabantica, XVIII, 1988, nr.4, blz.93-98.
- W.Paulussen. Volkstelling Weelde 1754. In: Gens Brabantica, XXIII, 1993, nr.3, blz.70-82.
- W.Paulussen. Gebeurde er een mirakel te Weelde? In: De Drie Goddelijke Deugden, Nr.1, 15 september 1996, blz.20.
- W.Paulussen. Hoe ontstond de familienaam Van Hees te Weelde? In: De Drie Goddelijke Deugden, Nr.2, 15 december 1996, blz.33-34.
- W.Paulussen. Het geslacht Buycx. In: De Drie Goddelijke Deugden, Nr.1, 15 september 1996, blz.23-26 en Nr.2, 15 december 1996, blz.34-36.
- W.Paulussen. Beestachtig bloedvergieten te Ravels. In: De Drie Goddelijke Deugden, Nr.2, 15 december 1996, blz.42.
- W.Paulussen. Gemeentefinanciën te Ravels anno 1900. In: De Drie Goddelijke Deugden, Nr.2, 15 december 1996, blz.64.
- W.Paulussen. De Koekoekshoeve is niet meer! In: De Drie Goddelijke Deugden, Nr.4, 15 juni 1997, blz.103-104.
- W.Paulussen. Zo leefde Ravels in 1740. In: De Drie Goddelijke Deugden, Nr.4, 15 juni 1997, blz.108-113.
- W.Paulussen. De Parochieregisters. In: De Drie Goddelijke Deugden, Nr.3, 15 maart 1997, blz.75-78.
- W.Paulussen. Modest Van der Voort. In: De Drie Goddelijke Deugden, Nr.3, 15 maart 1997, blz.78-79.
- W.Paulussen. Familienamen Pijnenborg, Vromans en Van Eyndhoven. In: De Drie Goddelijke Deugden, Nr.3, 15 maart 1997, blz.79-80.
- R.Van Tigchelt en W.Paulussen. Herkent u ze nog? Oude schoolfoto's van Ravels. In: De Drie Goddelijke Deugden, Nr.5, 15 september 1997, blz.20-22.
- W.Paulussen. De Gemeentegrenzen van Ravels. In: De Drie Goddelijke Deugden, Nr.6, 15 december 1997, blz.66-67.

De mens Willem

Over de overledenen pléegt men niets dan goeds te vertellen. Over Willem kan het echt niet anders. Hij had een groot hart, kon wel eens even uit de hoek komen, maar smolt dan weer meteen weg in goedmoedigheid. Toen zijn vrouw overleed, dreigde hij even te breken, maar gelukkig wisten zijn hobbies hem er weer bovenop te krijgen. Hij werd opnieuw de opbouwende, maar vooral de meebouwende man van de daad. Wij verliezen in hem een zeer begaafd, toegewijd en ijverig medewerker. Maar wij verliezen in hem ook een uitstekende vriend, open, eerlijk en uiterst dienstbaar. Het zal moeilijk zijn om zonder hem voort te werken. Het zal onmogelijk zijn om op zijn stoel weer iemand te krijgen die zo bedreven is en zoveel weet als Willem. Wij rouwen om hem, samen met zijn groot gezin en zijn familie.

Hier volgt een tekst die door de voorzitter van de heemkundekring tijdens de begrafenisviering in de kerk werd uitgesproken.

Willem,

Donderdag 28 augustus. Wij hadden redactievergadering voor ons tijdschrift. Je was er nog zo bewust en geanimeerd bij. Zoals steeds nam je alweer wat werk mee naar huis. Die handdruk voor je naar huis reed, zou de laatste van de week zijn. Het gewone afscheid.... Niemand had ook maar enig vermoeden dat het dramatische ongeluk meteen na je thuiskomst zou kunnen gebeuren. Niemand zal ook ooit weten wat er precies is gebeurd toen je thuiskwam. Maar, het is gebeurd. Die laatste handdruk van de week werd wellicht meteen de allerlaatste handdruk van je leven. Het zal moeilijk zijn om die nare idee kwijt te raken.

Het zal ook even moeilijk zijn om eraan te wennen dat je er niet meer bij bent: in onze heemkundekring, in ons museum, in onze redactie. Wij zullen je wijze raad blijvend moeten missen. Je bruine aktentas zal niet meer op de hoek van onze vergadertafel liggen. Wij zullen je smakelijke verhalen uit vervlogen jaren niet meer mogen beluisteren. Onze heemkundekring Nicolaus Poppelius was voor jou een groot stuk herwonnen jeugd.

Je kon Ravels immers niet vergeten. De kring was het hechte bindmiddel met dit geliefde en vertrouwde oord. En de kring zelf vond in jou een enthousiaste en niet aflatende hulp en toeverlaat. Als ondervoorzitter en penningmeester gaf je ons elke week weer het bewijs van je nauwgezetheid, helder inzicht en onwrikbare realiteitszin. Heel veel tijd en energie heb je gestoken in de kring en zijn verschillende werkgroepen. De cultuuruitdragende rol van de vereniging zelf, de redactie van ons tijdschrift, de genealogie, het museum, het archief, alle werkelden waren ook die van jou. De zorg voor je zieke vrouw Marie kluisterde je wel een tijdlang aan je thuis en het overlijden van haar brak je enthousiasme wel enigszins. Maar alras kwam je weer met de volle 100% over de vaart onze dorpen ingereden en herwon je je ijver van voorheen. Dat vormde een buffer tegen de eenzaamheid en dat hield je geest scherp. Nu zal je stoel onbezet zijn. Maar wij weten, dat je nu samen met je Marie van hierboven toekijkt

op het welvaren van die gekoesterde wereld in en rond de molen van Weelde. In onze gedachten zullen nog vaak wijze woorden van jou een hulp zijn om moeilijke momenten succesvol door te komen. Met jouw beeld voor ogen bouwen wij verder aan ons ideaal ten bate van de gemeenschap, want dit ideaal was ook dat van jou. Vaarwel, Willem.

Nakomelingen van Willem Paulussen en Marie Lauwers

Tony Paulussen en Mia Soontjens

Wim Paulussen en Annie Baeyens

Rik Paulussen en Mieke

Jef Paulussen en Nadia

Jack Paulussen en Nard Claessen

Griet Paulussen en Jan Voets

Mieke Paulussen en Hajo

Jef Paulussen en Marijke

Mies Paulussen en Herman Dries

Jef Dries en Inge Thielemans

Han Dries en Chris Maes en Elise

Leen Dries en Roeland

Lotte Dries en Vincent

Vic Dries

Monique Paulussen en Marc De Vos

Toon De Vos

Pieter De Vos en Victoria

Frederik De Vos

Marie De Vos

Ann Paulussen

Paul Paulussen en Marleen Van Haeren

Willem Paulussen

Lindert Paulussen

8 Anthony Paulussen * Chaam 8/9/1811 + Chaam 26/2/1895	9 Anna Maria Van Bergen * Chaam 22/2/1815 + Chaam 26/2/1887	10 Joh. Jacobus Corstiaensen * Ravels 2/5/1823 + Ravels 6/2/1876	11 Adriana Maria Pas * Ravels 21/3/1836 + Ravels 18/5/1909	12 Petrus Dickens * Weelde 6/11/1815 + Weelde 25/7/1881	13 Anna Catharina Vermeulen * Weelde 31/3/1814 + Weelde 26/11/1887	14 Joh. Cornelius Pelkmans * Weelde 22/8/1832 + Ravels 25.4.1916	15 Maria Theresia Loos * Ravels 6/10/1837 + Ravels 17/7/1921
x Chaam 29/4/1848		x Ravels 20/11/1863		x Weelde 30/4/1842		x Ravels 3/1/1862	
4 Willem Paulussen * Chaam 4/3/1856 + Ravels 26/10/1935		5 Anna Maria Corstiaensen * Ravels 8/9/1864 + Ravels 31/5/1946		6 Christiaan Dickens * Weelde 28/10/1856 + Arendonk 16/11/1941		7 Anna Maria Pelkmans * Weelde 4/12/1864 + Weelde 27/7/1893	
x Ravels 1/6/1887		x Ravels 14/4/1887					
2 Antonius Jacobus Paulussen * Chaam 24/11/1887 + Turnhout 7/4/1968				3 Maria Anna Catharina Dickens * Weelde 31/3/1893 + Ravels 17/12/1950			
x Baarle Hertog 6/4/1918							
1 Willem Antoon Maria Paulussen * Sas-van-Gent 21/2/1919 + Turnhout 9/9/1997							

KWARTIERSTAAT VAN WILLEM PAULUSSEN

Generatie 1 t/m 4: zie blz.44

Generatie 5.

-
16. Paulussen Gerard Willem °Chaam 10.5.1773, xGinniken 27.1.1799, †Chaam 10.10.1835
17. Beenhakkers Adriana °Teteringen 22.8.1774, †Chaam 13.3.1844
18. Van Bergen Jan °Meerle 11.9.1784, xChaam 3.6.1810, †Chaam 30.5.1855
19. Ermes Maria °Chaam 14.12.1787, †Chaam 14.12.1874
20. Corstiaensen Petrus °Arendonk 12.7.1795, xRavels 10.6.1822, †Ravels 21.11.1871
21. Konings Anna Catharina °Ravels 30.3.1800, †Ravels 24.2.1836
22. Pas Adrianus °Moergestel 14.8.1804, xRavels 2.8.1833, †Ravels 1.6.1870
23. Van Nooten Joanna Maria °Ravels 24.12.1805, †Ravels 31.5.1881
24. Dickens Adrianus °Weelde 14.7.1790, xTurnhout 9.6.1811, †Weelde 17.10.1869
25. Blueckens Maria Christina °Weelde 24.6.1790, †Weelde 19.3.1856
26. Vermeulen Jan August °Ravels 28.8.1788, xWeelde 4.6.1813, †Weelde 19.3.1856
27. Michielsen Adriana °Weelde 21.3.1793, †Weelde 3.8.1827
28. Pelkmans Jan Baptist °Weelde 18.6.1790, xWeelde 18.8.1824, †Weelde 26.4.1872
29. Kolen Clasina °Weelde 3.11.1797, †Weelde 22.12.1863
30. Loos Jan Baptist °Wechelderzande 22.12.1780, xOostmalle 18.5.1831, †Ravels 21.2.1859
31. Maes Petronella °Zoersel 4.4.1805, †Ravels 21.4.1874

Generatie 6.

-
32. Paulussen Willem Geert °Gilze 29.7.1744, xGilze 17.5.1767, †Chaam 6.11.1825
33. Van Ham Anna Adriana °Gilze 29.3.1743, †Chaam 16.8.1797
34. Beenhakkers Cornelius Adriaan °Teteringen 5.11.1738, xGinniken 23.4.1763, †Ginniken 2.12.1806
35. De Jongh Antonet Cornelii °Ginniken 26.8.1735, †Ginniken 18.4.1810
36. Van Bergen Machiel °Meer 3.10.1752, xMeer 28.1.1777, †Meerle 28.3.1814
37. Goetschalckx Anna Maria °Meer 24.4.1754, †Meerle 20.3.1810
38. Ermen Cornelis °Gilze 12.3.1759, xChaam 22.5.1785, †Chaam 30.3.1811
39. Van Eyckeren Johanna °Chaam 1.10.1757, †Chaam 29.9.1829
40. Corstiaensen Jan Baptist °Oud-Turnh 3.1.1774, xArendonk 14.4.1795, †Ravels 29.3.1841
41. Steymans Anna Catharina °Arendonk 27.7.1768, †Arendonk 1.12.1804
42. Konings Jacobus °Baarle Nassau 21.3.1760, xRavels 9.2.1789, †Ravels 6.9.1812
43. Rens Anna Elisabeth °Ravels 24.08.1765, †Ravels 21.6.1847
44. Pas Lambert °Moergestel 29.1.1769, xMoergestel 28.1.1798, †Gilze-Rijen 19.7.1832
45. Van Dormaele Maria °Moergestel 30.12.1769, †Baarle Nassau 21.7.1829
46. Van Nooten Jan Pieter °Ravels 3.10.1777, xRavels 21.5.1805, †Ravels 30.8.1860
47. Stalpaerts Adriana Maria °Ravels 15.11.1782, †Ravels 6.12.1833
48. Dickens Jacobus °Weelde 24.11.1763, xWeelde 24.4.1785, †Weelde 26.05.1831
49. Van Eyndhoven Anna Maria °Weelde 27.1.1758, †Weelde 18.10.1817
50. Blueckens Joannes Antonii °Weelde 25.10.1746, xWeelde 10.6.1782, †Weelde 2.11.1808
51. Dierckx Cornelia °Hulsel (Lage Mierde) 03.1754, †Weelde 16.7.1798
52. Vermeulen Jan Baptist °Ravels 23.11.1752, xRavels 27.1.1784, †Ravels 1.2.1808
53. Huybs Anna Cornelia °Ravels 28.1.1760, †Ravels 11.1.1836
55. Michielsen Elisabeth °Weelde 12.2.1767, †Weelde 23.8.1823

56. Pelkmans Cornelius °Merksplas 4.12.1757, xMerksplas 15.9.1788, †Weelde 25.9.1828
 57. Verheyen Anna Catharina °Merksplas 31.12.1763, †Merksplas 22.6.1809
 58. Kolen Joannes °Weelde 9.8.1767, xWeelde 11.1.1796, †Weelde 15.11.1851
 59. Van Gastel Anna Maria °Weelde 22.8.1768, †Weelde 11.1.1823
 60. Loos Cornelius °Vlimmeren 21.4.1752, xVlimmeren 8.4.1777, †Oostmalle 19.10.1814
 61. De Roover Catharina °Beerse 2.6.1751, †Oostmalle 4.12.1824
 62. Maes Jacobus °Zoersel 5.9.1770, xZoersel 6.2.1804, †Zoersel 25.2.1830
 63. Gyles Anna Catharina °Zoersel 28.11.1778, †Zoersel 6.11.1813

Generatie 7.

- 64. Paulussen Geert Anthony °Gilze 14.2.1690, xGilze 13.12.1739, †Gilze 28.2.1776
 65. Meeuwssen Maria Simonsdochter °Gilze 10.9.1703, †Gilze 12.4.1776
 66. Van Ham Adrianus °Gilze 10.3.1704, xGilze 2.12.1737, †Gilze 27.10.1778
 67. Timmers Petronella °Princenhage 7.3.1713, †Gilze 24.1.1784
 68. Beenhakkers Adrianus Jan °Teteringen 9.4.1691, †Teteringen 3.3.1774
 69. Evers Antonetta °Teteringen 1695, †Teteringen 12.4.1743
 70. De Jongh Cornelius Joh. °Ginniken 24.12.1703, xGinniken 15.12.1733
 71. Schalliboom Adriana °Bavel 21.6.1711
 72. Van Bergen Hendrik Jan °Hoogstraten 27.12.1704, xMeer 11.11.1732, †Meer 27.11.1767
 73. Jacobs Maria Cath. Corn. Petri
 74. Goetschalckx Jan Adriani °Meer °4.2.1726, xMeer 4.2.1754, †Meer 17.4.1781
 75. Mertens Maria Antonii Martina °Meer 4.2.1727
 76. Ermen Willem Antonius °Gilze 2.3.1725, xGilze-Rijen, †Gilze-Rijen 12.1.1776
 77. Godtschalck Eva Cornelisdochter °Gilze-Rijen 25.8.1726
 80. Corstiaensen Jan Baptist
 81. Cuylaerts Anna °Turnhout 31.10.1737
 82. Steymans Joannes °Arendonk 4.8.1711, xArendonk 14.5.1749, †Arendonk 4.1.1780
 83. Melis Anna Maria
 84. Konings Paulus Lambertus °Alphen 9.11.1715, xAlphen 9.2.1744, †Baarle 23.5.1778
 85. Mattheeussen Cornelia °Baarle Nassau 6.4.1714
 86. Rens Cornelius °Weelde 8.1.1740, xRavels 18.9.1764, †Ravels 9.9.1810
 87. Joosen Anna Maria °Ravels 25.5.1736, †Ravels 14.4.1793
 88. Van de Pas Joannes °Oisterwijk 7.3.1734, xMoergestel 9.10.1758, †Moergestel 11.9.1779
 89. De Bruyn Maria Anna °Oisterwijk 7.5.1735, †Moergestel 6.3.1787
 90. Van Dormaele Jan Dierick °Moergestel 15.7.1732, xMoergestel 3.8.1761, †Moergestel 7.4.1796
 91. Van Elderen Johanna Maria °Oirschot 30.9.1737, †Moergestel 30.11.1798
 92. Van Nooten Jan Antonius °Turnhout 9.1.1735, xRavels 12.8.1776, †Ravels 17.5.1810
 93. Merckx Anna Maria °Ravels 7.7.1743, †Ravels 13.12.1810
 94. Stalpaerts Jan Baptist °Ravels 2.10.1756, xRavels 7.2.1781, †Ravels 16.3.1798
 95. Huybs Anna Maria °Ravels 10.8.1751, †Ravels 17.9.1827
 96. Dickens Adrianus °Weelde 13.11.1719, xWeelde 9.2.1756, †Weelde 27.1.1783
 97. De Bont Cornelia °Weelde 18.11.1732, †Weelde 7.7.1766
 98. Van Eyndhoven Jozef °Weelde 10.11.1715, †Weelde 16.10.1783
 99. Vermeeren Joanna °Weelde 29.1.1717, †Weelde 21.3.1789
 100. Blueckens Joannes °Alphen 19.2.1721, xWeelde 25.11.1745, †Weelde 21.2.1795

101. Van Hees Joanna °Weelde 21.1.1716, †Weelde 24.1.1797
102. Dierckx Christianus Petri
103. Voets Elisabeth
104. Vermeulen Jan °Vorselaar, xRavels 24.5.1746
105. Verhulst Hendrika °Ravels 22.1.1719
106. Huybs Adrianus °Ravels 21.11.1725, xRavels 12.8.1756, †Ravels 19.7.1786
107. Lonijs Joanna Maria °Ravels 20.2.1731, †Ravels 20.11.1779
110. Michielsen Walterus °Baarle Hertog 25.3.1737, xWeelde 7.1.1761, †Weelde 10.10.1772
111. Van den Heuvel Anna Cath. °Weelde 28.12.1738
112. Pelkmans Jan Baptist °Merksplas 1.1.1733, xMerksplas 15.1.1757, †Merksplas 12.5.1783
113. Dries Aldegundis °Merksplas 8.6.1733, †Merksplas 26.2.1784
114. Verheyen Petrus Gaspar °Merksplas 2.6.1724, xMerksplas 28.10.1749, †Merksplas 19.11.1780
115. Schoenmakers Johanna
116. Kolen Cornelius °Turnhout 10.6.1737, xWeelde 6.10.1766, †Weelde 16.6.1811
117. Lemmens Nicolaä (Josina) °Weelde 4.11.1743, †Weelde 27.4.1772
118. Van Gastel Philippus °Ginniken 4.4.1732, xWeelde 5.7.1762, †Weelde 21.5.1810
119. Van Arendonk Maria Cornelia °Weelde 13.3.1738, †Weelde 26.10.1811
120. Loos Adrianus °Beerse 24.4.1727, xVlimmeren 25.12.1749, †Wechelderzande 23.2.1787
121. Feyens Elisabeth °Vlimmeren 9.5.1725, †Wechelderzande 16.8.1767
122. De Roover Andreas Jacob °Beerse 5.5.1715, xBeerse 20.5.1749, †Beerse 10.12.1755
123. Peeters Anna Maria °Beerse 23.2.1722
124. Maes Adrianus °Zoersel 27.10.1737
125. Grootjans Maria °Zoersel 21.9.1742
126. Gyles Jan Baptist °Zoersel 24.1.1746, xZoersel 11.2.1771, †Zoersel 17.9.1783
127. Van Uytsel Theresia °Olen, †Zoersel 24.9.1811

Generatie 8.

-
128. Paulussen Antonius °Baarle Hertog 15.12.1667
 129. Van den Noulant Maria Petri
 130. Meeusse Simon
 131. Pereboom Joanna Joannesdochter
 132. Van Ham Willem
 133. Jansse Joanna Godefridusdochter
 134. Timmers Willem Wouters °Princenhage 3.12.1664, x 19.5.1697
 135. Baertmans Catharina Petri °3.10.1683
 136. Beenhackers Joannes
 137. Schoenmakers Catharina Joannis
 138. Evers Walterus
 139. Schippers Anna
 140. De Jongh Joan Cornelius
 141. Van de Goirbergh Joanna
 142. Schalliboom Antonius Thomas °Bavel
 143. Van Beeck Maria Nicolas
 144. Van Bergen Jan Hendrik °Meer 27.11.1674
 145. Sey of Senaey Joanna Petri Geert
 146. Jacobs Laurent
 147. Peters Cornelia
 148. Goetschalckx Adriaan Jan Jonas °Meer 13.6.1683, xMeer 1.7.1709, †Meer 27.3.1732
 149. Toten Cornelia Jan °Meer 7.5.1682
 150. Mertens Antoon °Meer 20.5.1687, xMeer 2.12.1727
 151. Sloeckers Anna Marcelis °Meer 13.6.1695, †Meer 2.3.1775
 154. Godtschalck Cornelius

155. Van Poppel Helena
 162. Cuylaerts Guilielmus
 163. Nuyts Anna Barbara
 164. Steymans Henricus °Arendonk 28.8.1662, xArendonk 20.2.1700
 165. Reyniers Catharina
 168. Koninckx Paulus Lamberti
 170. Mattheeussen Judocus Adrianus †Baarle Nassau 6.9.1728
 171. Schrieken Anna Adriani
 172. Rens Mathias Cornelii °Weelde 30.1.1706, xRavels 21.8.1731, †Ravels 18.6.1776
 173. Van Dun Elisabeth °Weelde 14.2.1715, †Ravels 20.2.1768
 174. Joosen Judocus Willem °Ravels 22.10.1689, xRavels 24.10.1719, †Ravels 12.12.1764
 175. Kempen Anna †Ravels 4.8.1756
 176. Van de Pas Nicolais
 177. Stiphout Henrica
 178. De Bruyn Cornelius
 179. Timmerman Elisabeth
 182. Van Elderen Anselmus
 183. Vander Heyden Petronella
 186. Merckx Wouter °Oerle (Tilburg), xRavels 31.1.1723, †Ravels 15.2.1780
 187. Baelemans Maria °Ravels 21.8.1700, †Ravels 30.9.1783
 188. Stalpaerts Sebastianus °Ravels 31.12.1725, xRavels 22.6.1753, †Ravels 19.6.1758
 189. Roomans Jacoba °Ravels 21.9.1729, †Ravels 11.6.1797
 190. Huybs Adrianus °Ravels 20.1.1718, xRavels 31.5.1750, †Ravels 17.9.1781
 191. Van Dijk Margareta °Ravels 2.6.1718, †Ravels 5.8.1783
 192. Dickens Jan °Weelde 25.9.1679, xWeelde 13.3.1703, †Weelde 26.7.1755
 193. Hendrickx Van Giel Catharina °Weelde 21.7.1681, †Weelde 15.1.1763
 194. De bont Tilmannus °Weelde 24.9.1693, xWeelde 3.10.1726, †Weelde 23.12.1759
 195. Van Loon Anna °Alphen, †Weelde 22.12.1780
 196. Van Eyndhoven Tilmannus °Weelde 27.4.1684, xBaarle Hertog 8.11.1711, †Weelde 15.7.1747
 197. Hermans Cornelia †Weelde 5.4.1718
 198. Vermeeren Cornelius xWeelde 1.1.1716, †Weelde 19.7.1741
 199. Bastiaensen Dymphna Jan °Weelde 31.10.1692, †Weelde 7.11.1759
 200. Blueckens Gerard Willem °Baarle 21.11.1691
 201. Van Esch Adriana °Alphen 18.2.1686
 202. Van Hees Wouter °Weelde 17.6.1688, xWeelde 16.12.1714, †Weelde 6.3.1752
 203. Van Limpt Maria °Weelde 20.1.1694, †Weelde 12.3.1751
 210. Verhulst (Jaspers) Gaspar °Ravels 27.2.1682, xRavels 25.9.1714, †Ravels 21.11.1736
 211. Willems Maria °Ravels 18.9.1689, †Ravels 20.3.1733
 212. Huybs Gerardus °Ravels 19.11.1683, xRavels 23.3.1719, †Ravels 3.7.1773
 213. Lenaerts Maria °Ravels 2.10.1699, †Ravels 8.5.1772
 214. Lonius Cornelius (Faes) °Ravels 26.3.1705, xRavels 14.2.1730, †Ravels 23.6.1757
 215. Van Steensel Ida °Ravels 7.6.1709
 220. Michielsen Cornelius Walteri °Baarle Hertog 27.2.1700, xBaarle Hertog 13.1.1726
 221. Swolfs Maria Bartholomeï °Baarle Hertog 25.12.1707, †Baarle Hertog 12.3.1744
 222. Van de Heuvel Joannes xRavels 28.4.1731, †Weelde 22.5.1776
 223. Buycx Johanna Leenaert °Ravels 10.11.1712, †Weelde 29.12.1774
 224. Pelckmans Cornelius °Merksplas 20.4.1707, xMerksplas 9.7.1730, †Merksplas 11.10.1747
 225. Broeckx Adriana °Merksplas 24.2.1709, †Merksplas 17.5.1770
 226. Dries Joannes
 227. Lenaerts Anna Maria
 228. Verheyen Gaspar
 229. Dameysen Adriana
 232. Kolen Jan °Hoge Mierde 3.5.1702
 233. Pinxen Maria Elisabeth °Turnhout 21.7.1712
 234. Lemmens Martinus xWeelde 9.6.1742, †Weelde 30.12.1751
 235. Schoofs Adriana °Alphen 30.4.1710, †Weelde 4.12.1748
 236. Van Gastel Stephanus Philippi °Meer
 237. Rops Anna Joannis °Ginniken 27.7.1701
 238. Van Arendonk Petrus °Chaam 1.3.1700, xWeelde 18.6.1731, †Weelde 31.1.1771

239. Van der Borst Martina Landr °Weelde 9.6.1704, †Weelde 27.1.1769
 240. Loos Walter °Beerse 6.7.1700, xBeerse 26.5.1726, †Beerse 18.4.1731
 241. Van Ael Maria °Beerse 15.8.1697, †Beerse 5.8.1738
 242. Feyens Joannes °Vlimmeren 3.1.1683
 243. Janssen Anna †Vlimmeren 3.10.1764
 244. De Roover Andreas °Beerse 24.11.1675, xBeerse 28.8.1709, †Beerse 8.2.1753
 245. Meulenberghs Catharina
 246. Peeters Petrus °Beerse 13.7.1675, †Beerse 5.5.1767
 247. Janssens Balbina
 248. Maes Jacobus xZoersel 9.1.1731, †Zoersel 9.3.1772
 249. De Widt Elisabeth °Zoersel 21.3.1706, †Zoersel 6.6.1747
 250. Grootjans Franciscus Junior °Zoersel 25.2.1714, xZoersel 19.7.1740, †Zoersel 21.9.1754 of 26.11.1758
 251. Bullens Catharina †Zoersel 28.1.1768
 252. Gijles Wilhelmus °Zoersel 1.5.1712, xZoersel 28.5.1743, †Zoersel 25.5.1772
 253. Sebrechts Joanna °Zoersel 16.6.1707, †Zoersel 6.9.1760 of 24.10.1772

VLIEG NU MAAR...
 JE KOMT TOCH IN DE HEMEL,
 EN DAAR VLIEGEN DE DAGEN VOORBIJ
 G.BOMANS

Dit artikel werd samengesteld door Paul Herroelen, Vic Lippeveld, Kris Van Gils, Luc Van Gompel, Marc Vermeeren, Laurent Woestenburger.

Kwartierstaat van Pater Henri Maes

door Marc Vermeeren

Op 6 april ll. werd in de St.-Janskerk te Weelde het 50-jarig priesterjubiläum van Passionist Pater Henri Maes gevierd in aanwezigheid van de Congolese aartsbisschop Monseigneur Laurent Monsengwo. Pater Maes vertrok exact vijftig jaar geleden naar Congo en werkte daar 34 jaar in het binnenland. Zestien jaar geleden verhuisde hij naar de hoofdstad Kinshasa, waar hij nog altijd met enkele andere paters verblijft. Daar geeft hij Latijn aan jonge priesters, preekt retraites voor kloosterlingen en doet hij ander missiewerk.

Bij zijn eremis op de 3e Paasdag van 1947 dichtte wijlen Meester Van Beek als volgt:

Zowat een vijftien jaar geleen
 Kwam er een kleine guit
 Bij Meester Raaymakers op school
 Hij had zijn kakschool uit
 Hij kon al tellen wel tot tien
 Kon ook het ABC
 De meester had algauw gezien
 Dat hij was een kadee

De blozerd kwam heel graag naar school
Hij was een kleine baas
Ja, kort van was, maar puik verstand
Had Ri van Toontje Maes
Hij leerde lijk een advokaat
Was braaf en flink ter taal
En in den prijskamp was Henri
De eerste, elke maal

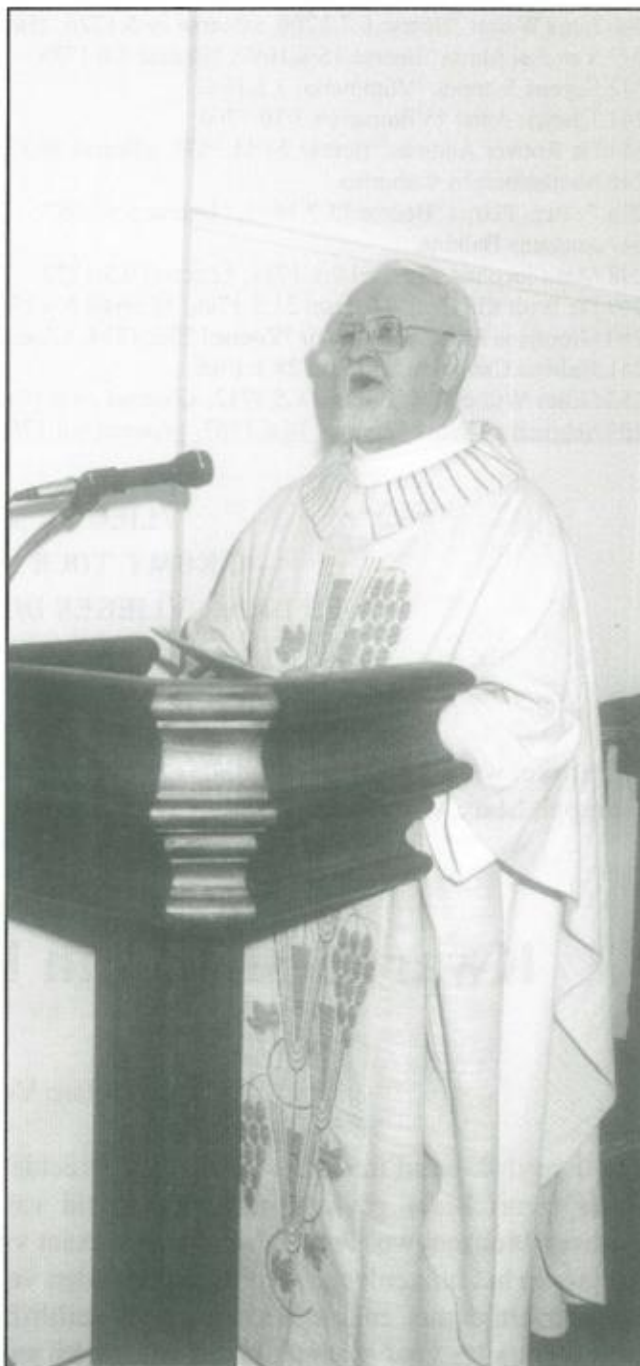
Toen kwam het ventje lachend af
Bij Meesterke Van Beek
Die was tevreden over hem
Toen hij hem eens bekeek
Want Rike zat aandachtig steeds
En deed zijn best als geen
En door zijn vlijt en vlugge geest
Was hij weer nummer één

Henri was immer flinke gast
Ging gaarne naar de kerk
Daar bad hij als een engel doet
Gods hulpe miek hem sterk
Hij was een stil en zedig kind
Was vrolijk, blijgezind
En zo werd onze brave Ri
Pastoors en meesters vrind

Toen hij zat in den hogen graad
Kwam er een Passionist
Die kwam eens kijken of men hier
Geen flinke jongens wist
Die wilden in zijn kloosterschool
Zich wijden aan den Heer
En onze Ri, de kleine man
Die zei: "Ik wil die eer!"

En Toontje met zijn brave Net
Die waren blij en fier
Grootmoedig gaven zij Henri
Ze deden 't met plezier
En Ri deed ook zijn woord gestand
Hij blokte veel en bad
Men merkte dra dat in den gast
Een flinke pater zat!

Dus wijden wij met dankbaar hart
U, priester, dit klein lied
We wensen U Gods zegen toe

Vergeet uw vrienden niet!
We bidden samen voor elkaar
Om hulpe, steun en moed
En later stappen we dan saam
In blijden Hemelstoet!

Biografie

Henri Maes werd te Poppel (Aarle) geboren op 18 december 1921, maar reeds in 1922 verhuisden zijn ouders naar De Hoek 7 in Weelde (Hegge) waar hij opgroeide en de bewaarschool en de lagere school doorliep. In september 1933 werd hij ingeschreven in de apostolische school van de Passionisten in Kortrijk maar in 1937 verhuisde hij naar een andere school in Katelijne-Waver waar hij zijn retorika beëindigde in juli 1940.

Op 9 augustus 1940 trad hij binnen in het postulaat en noviciaat van de Passionisten te Kruishoutem waar hij op 12 september 1940 werd ingekleed en op 15 september 1940 werd geprofest. Hij studeerde achtereenvolgens 2 jaar filosofie in Natoya (Namen), 2 jaar theologie in Wezembeek-Oppem en twee jaar theologie in Diepenbeek. Uiteindelijk werd Henri Maes priester gewijd te Visé op 7 april 1947. Voortaan droeg hij de kloosternaam Pater Koen.

Op 10 december 1947 vertrok hij naar het toenmalige Belgisch-Congo zonder enige voorbereiding. Daar werkte hij achtereenvolgens twee jaar als reispaters en klaspaters in Lubefu en Katako en later op de normaalschool in Tshumbe. In 1951 keerde hij terug naar België, deed twee jaar letterkunde in het St.-Thomasinstituut te Brussel en vertrok opnieuw naar Congo in september 1954.

Bij zijn aankomst daar werd hij onmiddellijk directeur van de normaalschool jongens te Tshumbe en hij bleef dat tot na de dood van Lumumba in maart 1961. Noodgedwongen keerde hij in die moeilijke periode kort na de onafhankelijkheid terug naar België waar hij directeur werd van de theologiestudenten te Diepenbeek. Pater Maes keerde in september 1962 terug naar Congo en werd toen professor op het college Esemula in Lodja. In 1966 werd hij provinciaal overste van de passionisten in Congo en hij bleef dat tot 1983. Ondanks het feit dat hij een volledig lessenrooster had, benoemde men hem in 1976 tot pastoor van de voornaamste parochie van het bisdom Tshumbe, namelijk te Lodja.

Vanuit Rome ontving hij in 1980 de opdracht te beginnen met de vorming van de inlandse passionisten en daarvoor opende hij een eerste noviciaatshuis in Bena-Dibele. Bisschop Yungu was echter van oordeel dat dat noviciaatshuis aan het bisdom toebehoorde en verjoeg Pater Maes uit zijn bisdom op 3 september 1981. In 1982 werd hij benoemd in Kinshasa op de parochie St.Marc waar hij het Lingala leerde en vanaf 1983 tot 1990 was hij pastoor op de parochie St.Boniface met 40.000 parochianen. Tegelijkertijd gaf hij godsdienstlessen op een college, avondlessen voor lekenanimatoren en retraites aan kloosterlingen.

Momenteel is hij leraar Latijn in een groot seminarie waar kloosterlingen van 30 verschillende congregaties verblijven. Sinds twee jaar geeft hij regelmatig radiopraatjes op de katholieke radio "Elikiya" in Kinshasa. Ondertussen vond onze ijverige passionist ook nog tijd om 20 boeken in het Otetela te publiceren (bijbelvertalingen, lezingenboeken, liturgie, enz).

Eerste t/m vierde generatie: zie kwartierstaat op blz.52

Vijfde generatie:

16. Jan Baptist Maes, °Poppel 29/8/1747, †Weelde 13/8/1809, xx Poppel 9/4/1785
17. Adriana Vinckx, °Poppel 24/7/1755, †Weelde 13/9/1826
18. Jan Dickens, °Weelde 13/5/1756, †Weelde 5/7/1831, xx Weelde 3/11/1783
19. Joanna Michielsens, °Weelde 1/1/1763, †Weelde 31/5/1835
20. Antonius Stoopen, °Goirle 28/10/1767, †Goirle 7/12/1814, xx Goirle 19/2/1798
21. Adriana Van de Pol, °Goirle 12/8/1774, †Goirle 9/3/1841
22. Johannes Van Gorp, °Tilburg 25/10/1754, †Goirle 14/1/1839, xx Tilburg 26/10/1783
23. Elisabeth Van Es, °Tilburg 11/2/1761, †Goirle 2/6/1833
24. Jan Van der Sauwen, °Reusel 10/8/1755, †Reusel 3/11/1819, xx Reusel 18/7/1796
25. Joanna Laurijsen, °Reusel 13/11/1761, †Reusel 28/4/1836
26. Adriaan Van Gorp, °Reusel 10/10/1767, †Reusel 12/12/1824, xx Reusel 9/2/1795
27. Henrica Janssen, °Reusel 25/7/1772, †Reusel 6/2/1848/
28. Adriaan Snels, °Alphen 22/2/1779, †Weelde 20/4/1825, xx Ravels 17/11/1808
29. Elisabeth Zwaenen, °Ravels 22/9/1783, †Weelde 6/6/1844
30. Joannes Verbruggen, °Heindonk 15/7/1797, †Heindonk 22/2/1882, xx Heindonk 19/4/1826
31. Maria Josepha Baeyens, °Lienzele 21/1/1805, †Heindonk 17/1/1885

Zesde generatie:

32. Henricus Maes, °Hilvarenbeek, †Weelde 7/12/1765, xx Weelde 10/4/1742
33. Maria Van Beek, °Weelde 17/5/1711, †Weelde 29/3/1770
34. Petrus Vinckx, °Baarle 20/8/1721, †Poppel 4/12/1792
35. Anna Van Gestel, °Poppel 31/12/1721, †Poppel 3/1/1759
36. Adrianus Dickens, °Weelde 13/11/1719, †Weelde 27/1/1783, xx Weelde 9/2/1756
37. Cornelia de Bondt, °Weelde 18/11/1732, †Weelde 7/7/1766
38. Walter Michielsens, °Baarle, †Weelde 10/10/1772, xx Weelde 7/1/1761
39. Catharina Van den Heuvel, °Weelde 20/9/1741, †Weelde 21/7/1811
40. Jan Stoopen, °Goirle 19/3/1730, †Goirle 15/2/1774, xx Goirle 18/2/1759
41. Anna Goossens, °Riel 9/5/1735, †Riel 14/2/1819
42. Michiel Van de Pol, °Goirle 14/6/1739, †Goirle 23/9/1799, xx Goirle 6/5/1770
43. Geertruy Van Velthove, °Goirle 1/5/1738, †Goirle 24/12/1804
44. Jan Van Gorp, °Tilburg 1/1/1712, †Tilburg 25/5/1773, xx Tilburg 18/5/1738
45. Maria de Lepper, °Enschot 1711, †Tilburg 20/8/1783
46. Michiel Van Esch, °Cromvoirt 23/10/1721, †Tilburg 3/4/1782, xx Tilburg 30/6/1748
47. Maria Anna Van Helvoort, °Tilburg 1/4/1722, †Tilburg 7/10/1793
48. Adrianus Zauwen
49. Joanna Lucas, °Reusel 9/8/1736
50. Nicolaas Laurijsen, °Reusel 6/4/1735, †Reusel 9/9/1797, xx Reusel 5/2/1758
51. Adriana Van Herck, †Reusel 14/6/1808
52. Antonius Van Gorp, °Reusel 10/7/1725, †Reusel 13/4/1791, xx Reusel 7/5/1752
53. Gertruda Van De Put, °Reusel 11/5/1731, †Reusel 26/10/1785
54. Mathijs Jansen, °Reusel 18/7/1747, †Reusel 5/7/1782, xx Reusel 14/7/1771
55. Joanna Staes, °Reusel 29/9/1735, †Reusel 21/9/1779
56. Jan Snels, °Weelde, †Weelde 26/8/1793, xx Alphen 17/1/1779

57. Catharina Van den Heuvel, †Weelde 21/7/1811
58. Antonius Zwaenen, °Ravels 2/10/1756, †Ravels 5/10/1783, xx Ravels 31/1/1780
59. Joanna Sneyers
60. Peter Jan Verbruggen
61. Anna Catharina Wilmsheyde
62. Petrus Baeyens
63. Maria Theresia Caluwaerts

Zevende generatie:

64. Heyliger Jan Maes, °Hilvarenbeek 24/4/1669
68. Nicolaes Jan Vinckx
69. Maria Adriaan Van Hapert
70. Wilm Van Gestel, °Poppel 3/12/1697, xx Poppel 25/1/1721
71. Adriana Henricx, °Poppel 8/8/1698, †Poppel 19/5/1757
72. Joannes Dickens, °Weelde 25/9/1679, †Weelde 26/7/1755, xx Weelde 13/3/1703
73. Catharina Adriaen Hendrickx Van Giel, †Weelde 15/1/1763
74. Tilmannus De Bont
75. Anna Van Loon, °Alphen
80. Jan Dielis Stopen, °Goirle april 1695, †Goirle 18/3/1762, xx Goirle 20/1/1727
81. Maria Jan Couwenberg, °Goirle 29/9/1702, †Goirle 8/1/1748
82. Jan Willem Goossens, xx Riel 29/11/1720
83. Adriaentje Cornelis Meynaers, °Riel 4/1/1688
84. Dirk Van de Pol, °Goirle 19/2/1696, †Goirle 16/11/1743
85. Catharina Brenders, °Goirle 11/5/1702, †Goirle 26/7/1741
86. Adriaan Van Velthoven, †Goirle 31/8/1754, xx Goirle 12/2/1730
87. Adriana Van Erven, °Goirle 20/5/1703, †Goirle 29/7/1763
88. Wilhelmus Van Gorp
89. Maria Brocken
90. Cornelis De Lepper, °Berkel-Enschot, †Berkel-Enschot 22/9/1747, xx Oisterwijk 17/6/1696
91. Maria Cornelia Van De Pas, °Berkel-Enschot, †Berkel-Enschot 1/10/1738
92. Adrianus Giele Van Esch
93. Catharina Peters
98. Andreas Joannes Lucas, xx Reusel 1/5/1735
99. Maria Vorsters
100. Jan Laureysen, xx Reusel 21/2/1734
101. Margareta Bruyninckx
104. Petrus Van Gorp
105. Maria Antonissen
106. Petrus Van De Put
107. Anna Hertoghs
108. Hendrick Jansen
109. Antonet Livens
110. Martinus Staes
111. Joanna Van der Cheelen
116. Jan Swaenen, xx Ravels 26/6/1742
117. Maria De Bruyn, °Ravels 21/7/1720

Fanfare "De Verenigde Vrienden" uit Poppel (3)

door Frans Slegers

3. Van bij de heroprichting na W.O.II tot Karel Noyen.

De onenigheid tussen de groep -De Jongh en de groep -Schellekens was wel de hoofdoorzaak dat men na de oorlog in Poppel niet onmiddellijk terug van start ging met de fanfare, zoals dat in andere dorpen het geval was. Om de bevrijdingsstoet op te luisteren, die ook in Poppel uittrok, deed de overheid een beroep op de harmonie van Alphen (in 1891 opgericht door broer Harry van onze stichter). Een daaropvolgende processie mocht St.-Nicolauskring van Weelde komen opluisteren. Maar dat laatste was te veel voor onze fiere Poppelse bevolking. Dat die van Alphen kwamen, tot daartoe! Maar die van Weelde! Dat kon niet! Dat mocht niet! En er kwam beroering in het dorp!

Op 11 september 1947 kregen dan alle vooroorlogse muzikanten een uitnodiging in de bus voor een bijeenkomst op zaterdag 13 september te 20.00 uur in een leegstaande klas van de jongensschool. Ook andere personen waarvan men wist dat zij de fanfare genegen waren en misschien wel muzikant zouden worden, werden uitgenodigd. En het lukte. Er was die avond een zeer goede opkomst van muzikanten. De vooroorlogse dirigent Adriaan Van Hees reageerde evenwel niet, zomin als de secretaris Jules De Jongh. Voorzitter Aloys Schellekens gaf, bij monde van zijn zoon Nelis, zijn ontslag als voorzitter. Hij zou evenwel nog enkele jaren als tubablazer mee opstappen.

Provincie ANTWERPEN	POPPEL, de 11 September 1947
Arrondissement TURNHOUT	
GEMEENTE	
POPPEL	Waarde Heer,
N°	
ONDERWERP :	Wij zijn zoo vry beroep te doen op uwe welwillende medewerking tot de heroprichting der fanfare te Poppel.
Dijlage :	Zaterdag a.s. 13 September te 8 uur s avonds zal er een vergadering belegd worden in de gemeenteljongensschool, waar ten stelligste op uwe tegenwoordigheid gerekend wordt tot Zaterdag.
	De Burgemeester, H. Ruts
	De Oud-Voorzitter der fanfare Aloys Schellekens .

Uitnodiging tot heroprichting van de fanfare (11 /9/1947)

Jan Ruts, zoon van de burgemeester, nam het voortouw in handen. Men zou opnieuw bijeenkomen op dinsdag 24 september, dan een bestuur kiezen en intussen uitkijken welke instrumenten er nog voorhanden waren. Dat laatste viel erg mee. Er waren nog meer instrumenten dan men vermoedde. En bij de bestuursverkiezing kwamen de volgende namen uit de bus:

- Jan Ruts, voorzitter;
- Jozef Van Hees, ondervoorzitter;
- Jozef Deproost, penningmeester;
- Jos Van de Pol, secretaris.

De andere bestuursleden waren: Emiel Van Beurden, Jozef Ruts en Henri Van Tilborg. Erevoorzitter werd Jef Vermeulen en Sooi Donkers werd dirigent. Om te beginnen werden twee marsen ingestudeerd, "Bastogne" en "Marche de la Résistance", een duidelijke verwijzing naar de Tweede Wereldoorlog. De repetities hadden plaats bij Aloys Van Hees-Botermans (Café Tramhalt) die, evenals de ondervoorzitter, een zoon was van de dirigent-stichter.

Dirigent Louis Haagen

Dirigent Van de Gender

Dirigent Remi Noyen

Zes weken nadien, namelijk op 4 november, trok men voor de eerste keer uit en dit ter gelegenheid van de gouden bruiloft van Jan Poppeliers en Mieke Coppens, maar ... zonder Sooi Donkers. Die was na een paar repetities ziek gevallen. Hij had evenwel zijn schoonbroer Remi Noyen gevraagd hem te vervangen tijdens zijn afwezigheid. Maar Sooi Donkers keerde niet meer terug, want hij stierf en zo werd vader Remi Noyen de volgende dirigent.

Remi Noyen werd geboren te Leopoldsburg op 17 december 1909. Hij was om zo te zeggen met de muze van de muziek geboren. Het zou dus normaal zijn dat hij musicus zou worden. Maar zijn vader, een ambtenaar bij de buurtspoorwegen, wou dat hij een andere richting insloeg, want volgens de in die tijd nog gangbare mening was musicus-zijn synoniem van een armoedig bestaan! Maar hij kreeg wel de kans om zich als liefhebber-muzikant waar te maken. Hij volgde les bij privé-muziekleraren, kwam dan in de muziekschool en uiteindelijk

toch aan het Koninklijk Vlaams Muziekconservatorium te Antwerpen terecht, waar hij eerste prijzen notenleer, harmonieleer, contrapunt en fuga behaalde.

Zeer jong reeds (17 jaar) gaf hij muziekonderricht te Turnhout in het St.-Jozefscollege en een paar jaar later (21 jaar) in het Klein Seminarie te Hoogstraten. Toen hij in Poppel dirigent was geworden kwam hij altijd recht van het Seminarie naar de repetitie in Poppel om dan eerst 's avonds laat naar zijn woonst in Turnhout terug te keren. Maar waar zijn vooroorlogse voorganger, Jef Van Opstal, nog met de fiets van Goirle moest komen, beschikte Remi Noyen reeds over een motor om zich te verplaatsen! Remi Noyen is dirigent geweest van verschillende fanfares en harmonieën, nl. "Vermaak na Arbeid" (den Bond) uit Turnhout, "De Lindenkring" uit Zoersel, "Eendracht maakt Macht" uit Dessel, "Sinte-Catharina" uit Hoogstraten, "Sinte-Cecilia" uit Westmalle en "Sint-Laurentius" uit Oostmalle. Met deze laatste maatschappij nam hij deel aan de wedstrijd te Poppel op zondag 17 mei 1931. Daar was trouwens op 14 mei ook Sooi Donkers met "Nut en Vermaak" van Ravels. Bijgaande foto toont ons de fanfare op haar eerste uitstap na de oorlog. Zij werd genomen aan de achterzijde van het huis van het gouden paar Poppeliers-Coppens. Opvallend zijn wel de twee meisjes-muzikanten in het gezelschap, nu de doorgewoonste zaak van de wereld, maar 50 jaar geleden niet zo vanzelfsprekend. Het betreft hier de gezusters Mia en Elisa Van Hees, dochters van de ondervoorzitter Jozef Van Hees, thans respectievelijk mevrouw Antoon De Bruyn en weduwe Frans Bosmans.

De aanwezigheid van vader en zoon (of zonen) als spelend lid in de fanfare hebben we altijd gehad in Poppel en dat zal elders ook zo wel zijn. Voor 't ogenblik mag Jos Timmermans met zijn zonen Patrick en Guido zich daarop beroemen in Poppel. Vader en dochter(s) samen in de fanfare hebben we de laatste jaren ook reeds meermalen gehad en ook dat zal zo in andere muziekmaatschappijen wel het geval zijn, maar dat was in 1947 met Jozef Van Hees en zijn dochters zeker een zeldzaamheid. En beslist heel uitzonderlijk is wel het geval van mevrouw Marleen Appelen-Vaernewyck en haar dochter Elles die sedert 13 september 1993 samen in de drumband van Poppel zijn! (Marleen was echter als jong meisje reeds lid van de drumband van 1/12/75 tot 14/1/79).

In de periode van Remi Noyen was onze fanfare zoals in die tijd de meeste dorpsfanfares waren: een vereniging om vooral de dorpsfeesten op te luisteren. Hoogtepunt van het jaar was wel de processie met de kermis (zie een volgende aflevering). Andere redenen om uit te trekken waren een gouden bruiloft, een eremis, de jaarlijkse paardenzegening, Rerum-Novarumviering, de inhaling van een nieuwe pastoor, de afhaling van Sinterklaas (zie een volgende aflevering). Ook werd er binnen de fanfare aan activiteiten gedaan. Elk jaar hield men teerfeest, werden er concerten gegeven en ging men dauwtrappen (zie een volgende aflevering).

De toelatingsvoorwaarden om toe te treden tot de fanfare waren niet zo streng. Als men op stap kon gaan, de "gamma" kon blazen en "tegen de tijd" spelen werd men bekwaam geacht om mee op te stappen. Maar wel werd er alle dagen van de week 's avonds na het werk in groep gerepeteerd. Zo gauw men het eten door de keel had, haastte men zich naar een of andere vriend-muzikant waar men met enkele vrienden bijeenkwam om samen te oefenen. Zulke onderonsjes waren gezellig. Trouwens andere vormen van vrije-tijdsbesteding waren er in die tijd nog bijna niet. Er werd ook verbroederd met andere maatschappijen. Weelde, Ravels, den Eel en Alphen kwamen op bezoek en wij brachten hun een tegenbezoek. De verplaatsing gebeurde aanvankelijk met de vrachtwagen van "Jef van Liskes", de vader van

onze huidige erevoorzitster, mevrouw Maria Mulders-Raeymaekers. Soms moest de vrachtwagen juist voor het vertrek nog uitgeschrobd worden omdat er nog pas vee mee vervoerd was, maar als er dan tegen de zijwanden banken geplaatst waren en in het midden wat ijzeren caféstoeltjes konden we allemaal mee. Later verplaatsten we ons met een autobus.

Maar of het nu met de vrachtwagen gebeurde of per autobus, het was altijd een gezellige uitstap. Vooral als Janus Dekkers met zijn tuba een aria inzette en de anderen, de een na de andere, volgden. Lang voor de woordjes "blaaskapel" en "hofkapel" of welke benaming ook waren uitgevonden, werd er duchtig op los geblazen tijdens de verplaatsingen naar een verbroedering en ook na de uitvoeringen in de tent of in de cafés waar we een bezoek brachten en nadien op de terugweg naar huis.

Op zaterdag 20 december 1947 was de pas heropgerichte fanfare reeds in rouw. Bestuurslid landbouwer Jozef Ruts kwam ongelukkig aan zijn einde toen zijn ingespannen paard op een eigendom in de Dorpsstraat onverwachts achteruit stootte. Omdat hij achter de kar en tegen de muur stond werd Jozef Ruts bij deze beweging verpletterd. Zodra het nieuws bekend was, werden de leden bijeengeroepen voor het repeteren van een dodenmars. Alle leden waren diep onder de indruk bij dit plotselinge heengaan van een ijverig bestuurslid, een jonge man, vader van een talrijk gezin, in de fleur van zijn leven. Maar het leven ging voort, ook in de fanfare. Door Adriaansen kwam als nieuw bestuurslid de plaats van Jozef Ruts innemen.

Jozef Ruts was echter niet het eerste lid van de fanfare dat verongelukte. In 1925 kwam de bombardenspeler Nelis Deckx, "Deckxke" genaamd, om het leven door van de hooizolder naar beneden te stuiken op de harde dorsvloer. Deckxke was al zeer vroeg wees en was door zijn pleegouders Nelis Hendrickx, "Zandboer" genaamd, en zijn echtgenote Louise Van Hees, schoonzuster van Adriaan Van Hees, als baby in een boterkorf van Beerse mee naar Poppel gebracht. Ook later zouden er nog leden door een ongeluk om het leven komen. Wij denken hierbij aan Jozef Franken en aan Louis Verhaeren, beiden om het leven gekomen als gevolg van een verkeersongeluk, de eerste op 23 april 1957, de tweede op 25 november 1978.

Een van de ontroerendste momenten uit de eerste maanden na de heropricting was wel toen we na een uitstap terug in het lokaal belandden en daar Adriaan Van Hees en een andere Adriaan Van Hees, alias Jaan Pieten en "den ouden Zwanenbaas" ontmoetten. Toen eerstgenoemde, op vraag van de voorzitter of hij nog eens een mars wilde dirigeren, bevestigend antwoordde, werd hij op een stoel gehesen en werd hem een maatstokje in de hand geduwd. En toen hij aftelde en wij een mars inzetten, ging het dirigeerstokje op en neer, niet met grote armbewegingen, maar zachtjes, op het tempo dat niet hij, maar de fanfare aangaf. De tranen rolden over zijn aangezicht toen hij na de uitvoering van de stoel gehesen werd. Misschien was het wel "het mooiste moment" voor hem als 84-jarige nog eens te hebben mogen dirigeren voor zijn fanfare, de muziekmaatschappij die hij bijna 60 jaar geleden had opgericht.

Het was dan ook echt jammer dat er een paar maanden later onenigheid kwam in het bestuur, Jef Pieten met zijn kinderen de fanfare verliet en de fanfare van lokaal veranderde en naar Jan Bax- De Wit in "den Dijk" trok, een café op de plaats waar nu de Cera-bank staat.

Ook broer Aloys, tot dan toe lokaalhouder, trok zich terug. De relatie met hem werd pas hersteld op 2/5/1965 toen de fanfare, ter gelegenheid van het jaarlijkse dauwtrappen, hem, als nieuw raadslid in de gemeente, met een serenade vereerde. Maar intussen was Adriaan Van

Hees, stichter van "De Verenigde Vrienden" van Poppel overleden (23/2/1951), vergeten door de fanfare. In 1949 op het feest van O.-L.-Vrouwhalfoogst (15 augustus) deed de fanfare haar eerste voor die tijd verre reis, namelijk naar een festival in Keerbergen, een groot feest waarvoor 54 maatschappijen, verdeeld over drie dagen, hadden ingeschreven. Er had een optocht plaats van alle deelnemende maatschappijen en daarna een gezamenlijke uitvoering van een speciale mars "Keerbergen in Feest". Maar hiervoor moesten de korpsen wel in twee groepen verdeeld worden: zij die nog in "oude diapason" (hoge stemming) speelden en zij die in "nieuwe diapason" (lage stemming) speelden. Ik denk dat wij toen nog niet overgeschakeld waren en nog in hoge stemming speelden. We behoorden in ieder geval tot de kleinste helft. De dirigent deed teken aan onze grosse-caisseslager om "af te slaan" voor onze groep, maar Charel De Bie schrok zo bij deze onverwachte aanduiding dat hij helemaal fout sloeg en dat alles opnieuw begonnen moest worden!

Achter het huis van Jan Poppeliers- Coppens bij hun gouden bruiloft (4/11/1947)

Van links naar rechts. Achterste rij: onbekend, onbekend, Sus Van Heyst, Henri Van Tilborg, Jef Deproost. Middenste rij: Adriaan Bax, Jef Van Hees, André Jonkers, Wies Van der Steen, Neel Adriaansen, Emiel Van Beurden, Stan Coenen, Jan Ruts, Jos Van de Pol, Wies Schellekens, Jos Dockx, Frie Van Eyck, Charel Verschueren, Remi Noyen, onbekend, Jos Haagen, Wies Schellekens jr., Adriaan Van Hees ("den ouden Zwanenbaas") en Frans Poppeliers. Voorste rij: Wies Van Rooy, Edward Van Beurden, Harry Van Hees, Mia Van Hees, Elisa Van Hees. Charel Verschueren en de vijf personen rechts van de dirigent behoren niet tot de fanfare. Charel Verschueren was voor de oorlog de vaandrig. Tijdens de oorlog werd het vaandel bij hem bewaard.

Onverwachte dingen kan je echter altijd tegenkomen. Zo waren we op zondag 10 juni 1951 met nog zeven andere korpsen op een verbroederingsfeest in Weelde. Dat feest bestond uit een optocht gevolgd door een Vlaamse kermis. In afwachting dat de stoet zou vertrekken werden wij ondergebracht in café Jos De Rijk. Maar het duurde en bleef duren eer de stoet vertrok. Enkele van onze muzikanten gingen daarom eens even elders kijken. Maar toen we dan tenslotte moesten vertrekken bleken de mannen onvindbaar. Maar de stoet wachtte niet en vertrok dus zonder Poppel. Toen de mannen dan uiteindelijk arriveerden, hielden we maar stoet op ons eentje, kwamen onderweg de grote stoet tegen, sloten er ons bij aan en kwamen dus samen met de anderen aan op het feestterrein. Niks gebeurd!

Op 5 t/m 7 juli 1952 hielden we een groot internationaal festival ter gelegenheid van de zestigste verjaardag van ons vaandel en de inhuldiging van de vernieuwde kiosk en van de opening van het gemeentepark. De feestelijkheden begonnen op zaterdag 5 juli om 19.30 uur met een openingsconcert door onze fanfare. Vooraf had burgemeester Henri Ruts het lint doorgeknipt dat de toegang tot het gemeentepark versperde en hield gemeentesecretaris Jozef Verheyen een korte toespraak. Daarna kreeg onze erevoorzitter Jozef Vermeulen de schaar in de hand om de toegang tot de kiosk vrij te maken. En dan volgde het concert. Wat waren we fier te mogen musiceren op onze eigen, mooi vernieuwde kiosk, bij zo'n prachtig weer en met zoveel toehoorders! De laatste tijd werd nl. op de kiosk, die erg in verval was, niet meer gespeeld. Ofwel werd om een concert te geven een podium opgebouwd in de Dorpsstraat ter hoogte van kapper Piet Smeekens, ofwel speelden we, na de verhuis naar Jan Bax- De Wit, voor de ingang van dit café.

Na het concert trokken we naar het feestterrein. Hier heerste een echte kermisstemming met allerlei vermakelijkheden voor groot en klein. Maar om 12 uur middernacht werd alles gesloten want 's anderendaags was het de eerste zondag van de maand en "Bond van het Heilig Hart" voor de mannen en dan hoorde iedereen 's morgens vroeg aanwezig te zijn in de Bondsmis.

's Zondags was het echter de grote dag. Gans het dorp was in feeststemming. Om 14 uur had een optocht plaats van alle deelnemende maatschappijen en die eindigde aan het gemeentehuis met een gezamenlijke uitvoering van de gelegenheidsmars "De Verenigde Vrienden", speciaal voor deze gelegenheid gecomponeerd door onze dirigent Remi Noyen. Daarna had een feestzitting plaats op het gemeentehuis.

Hier bemerkten we de voltallige gemeenteraad, gemeentesecretaris Jozef Verheyen, gemeenteontvanger Henri Van Hees, pastoor Henri Bogaerts, onderpastoor Alois Uydens, FEDEKAMvoorzitter Max Dries (speciaal overgekomen uit Antwerpen), ontvanger der Douane en Accijnzen G. Weets, Luitenant der Douane en Accijnzen Victor Van Eyck, de commandant van de Rijkswacht, drie afgevaardigden per vereniging van de deelnemende maatschappijen, het bestuur van onze fanfare, enz.

Verschillende toespraken werden gehouden, o.a. door Max Dries, die het gemeentebestuur van Poppel dankte en proficiat wenste met het mooie park, de prachtige kiosk en de plechtige ontvangst op het gemeentehuis. Er werd menig glaasje geledigd op het wellukken van het feest, op de bloei van de fanfare, op de gezondheid van de leden en die van alle aanwezigen. 's Maandags kregen we de fanfare van Weelde en Ravels-Eel op bezoek (Ravels zelf was 's zondags geweest), en het werd een gezellig samenzijn tussen de fanfareleden en de inwoners van de drie dorpen die later de grote gemeente Ravels zouden vormen. Na dit grote feest

kwam de fanfare weer in haar gewone doening, de opluistering van de dorpsfeesten, zoals hoger beschreven. Speciaal vermelden we de inhaling van Louis Baeyens als nieuwe pastoor op 8 november 1953 en een afscheidsserenade op 3 mei 1953 aan ons medelid Adriaan Bax, die 's anderendaags 's morgens met vrouw en kinderen, zeven zonen en twee dochters, zou emigreren naar Canada. Jaan, die het altijd nogal goed had kunnen uitleggen, gaf ons toch een goede raad tot afscheid: "Blijft altijd eendrachtig en eensgezind samenwerken en de Poppelse fanfare zal blijven bestaan".

Het was in deze periode dat onze muziekmeester, Remi Noyen, af en toe, maar steeds dringender liet horen dat hij overbelast was met werk en daarom de directie van onze fanfare zou willen overlaten aan zijn zoon Karel en hij hoopte dat het bestuur van de fanfare hiermede zou akkoord gaan. Na het concert van 13 september 1954 ('s maandags met de kermis) werd de knoop doorgehakt. Aangezien er voor de eerste weken geen uitstappen of concerten meer voorzien waren, zou Karel Noyen vanaf de repetitie van 23 september 1954 als nieuwe dirigent aantreden. Wel had er 's anderendaags, op vrijdag 24, en de volgende dag op zaterdag 25 september, een Mariaomwegang plaats in de parochie, waaraan de fanfare ook zou deelnemen, maar dat zou geen moeilijkheden meebrengen aangezien heel de tijd door dezelfde processiemars "Vox Populi, Vox Dei" gespeeld zou worden en die was reeds flink ingestudeerd.

Vader Noyen zou, als het nodig zou blijken, de laatste repetitie voor een concert en dit concert zelf komen leiden. Maar het is niet meer nodig geweest. De jongeman, pas 21 jaar (°2/2/1933), sloeg van meet af aan een flink figuur en werd onmiddellijk door het volledig bestuur en alle muzikanten aanvaard. Thans, bij het verschijnen van dit nummer uit de geschiedenis van de Poppelse fanfare, is hij nog steeds, maar nu als een opa van 10 kleinkinderen, de geliefde en gezaghebbende dirigent in de fanfare. Remi Noyen kwam nog eenmaal naar Poppel, namelijk op 9/11/1979 toen zijn zoon gehuldigd werd omdat hij 25 jaar dirigent was van de fanfare. Remi Noyen overleed te Herentals op 20/2/1990, 80 jaar oud (wordt vervolgd)

Varkens slachten, het katersfeest en Oorlogsliedjes

door Edmond Swaan

Varkens slachten

Bij onze geburen, Louis Van Noten en Joana, zou men een varken gaan slachten. Met de slachter, "Den Bink" (Cabanier), was er afgesproken wanneer het beestje gekeeld zou worden. Daags te voren werd de ladder afgeschuurd en gereed gezet en werd de spekkuij uit de kelder gehaald en proper gemaakt. Het dwarshout -een hout met aan ieder uiteinde een inkeping- en waaraan het varken moest komen te hangen, werd uit het bakhuis gehaald. Het zeeltje om het hout vast te binden aan de ladder werd niet vergeten. Joana maakte van berkenrijs met kortgeknipte takjes een busseltje om het bloed om te roeren. Louis mat de afstand van de oren van de spekkuij, stak een paar kleine gaten in de werft (achtertuin), rolde de kuij er naartoe

en plaatste ze ondersteboven met de handvaten in de gaten. Het schavot voor het varken stond gereed. In het bakhuis hing boven een open vuur een grote ketel. Joana putte water, goot hem vol en zorgde voor een grote hoop hout. In huis moest de jeneverfles met een paar borreltjes ("dikkoppen") gereed staan. Die avond kreeg het varken geen eten meer (verloren kost).

"Den Bink" (Laurentius Cabanier:
°Weelde 13/4/1885, †Weelde 4/1/1955)

De slachter:

Ik zie "Den Bink" nog door het molenslop rijden. Een bonk van ne vent van meer dan honderd kilo met een zuivere blauwe sloef aan, een turksleren broek, getten (beenkappen) aan zijn benen en vetleren schoenen aan. Rond zijn midden spande een riem en daaraan hing een wetstaal, een stijve lederen koker met daarin die scherpe vreselijke messen. Daarbij nog een schrabber of een soort hakker met korte steel met aan de achterzijde een haak. Zijn zaag bengelde aan de buis van de fiets. Op zijn bagagedrager vervoerde hij zijn kapmes met een zak omwonden. Wanneer we als kind hem zo zagen rijden gingen we aan de andere zijde van het karspoor tegen de grachtkant staan. We waren bang van die messen. Wel riepen we: "Bink, laat uw pinkske eens zien". Nu eens liet hij zijn pink zien, dan weer antwoordde hij: "Ik heb het afgekapt". Voor ons, kinderen, was hij de man van bloed en gehuil.

Het slachten:

Enkele uren voordat de slachter kwam begon Joana onder de grote waterketel te stoken. Er was immers behoefte aan zeer veel kokend water. Wanneer de slachter aankwam werd eerst nagekeken of al het materiaal dat men nodig had klaar lag, of er genoeg water was en of het heet genoeg was. Dan ging men naar het varkenskot waar de kwaliteit van het beestje werd besproken en het gewicht werd geschat.

Dan begon het spektakel: "het dood doen van het varken". In een hoek van het geitenstalletje knorde de hoofdacteur van het drama met dodelijke afloop. Aan de voorzijde van het kot werden enkele planken weggeslagen. Het varken, de kinderen noemden het "ne kus", werd eruit gestouwd. Het waggelde eruit want in zijn kot van vier vierkante meter had het nooit veel beweging gehad. Aan een achterpoot werd een zeeltje gestropt om het dier in bedwang te houden. Kalm en traag probeerde men het dier naar de kuip te loodsen. Het mocht niet moe worden, dat was niet goed voor het vlees. Week het teveel van de goede richting af, dan werd het bij de staart gegrepen, opgelicht en in de goede richting gedraaid. Dit ging zo verder tot het naast de kuip stond. De slachter was rechtshandig en vermits het varken op de kuip met zijn rug naar hem moest komen te liggen moest hij met zijn linkerzijde tegen de kuip staan. Met krijsend geluid werd het mes (een soort dolk) nog eens op het wetstaal gescherpt. Dan

ging het zeer snel. Het beest kreeg met een houten hamer een flinke klop op zijn kop om het te verdoven. Het gehuil begon. Het varken werd op de kuip getrokken en daarbij moest men oppassen dat het dier niet beet. De slachter die aan de rugkant stond liet zich met de dolk in de hand op het dier vallen, gaf overlangs een diepe snede over de keel en plofte dan de dolk diep in de strot, terwijl de anderen de poten in bedwang hielden.

Met stoten gutste het bloed uit de gapende wonde. Joana ving het op in een emmer die zij onder de keel van het varken hield. Intussen roerde zij met de berkentakjes opdat het bloed niet zou stollen. Wanneer al het bloed opgevangen was werd er nog een hele tijd nageroerd. Tenslotte bewoog de slachter een voorpoot nog enkele malen op en neer om het laatste bloed er uit te pompen. Zodra de laatste stuiptrekkingen voorbij waren trok men het varken van de kuip. De kuip werd omgedraaid en het beest erin gesleurd. Met een heel stel kinderen stonden wij toe te zien. Het was december en velen hadden een verkoudheid. Den Bink merkte op: "de voeding komt uit uw neus". De klokzelen dansten onder de neuskens. De ene maakte er korte metten mee en veegde alles weg met de mouw van zijn jas, de andere kortte hen drastisch in met het tipke van zijn tong.

Jaren geleden stond de Poppelse pastoor ook te kijken bij het slachten van een varken en hoopte misschien op een stuk. "Mijnheer Pastoor", zei boer Van Hees, "Onze Lieve Heer stierf voor iedereen, dit varken voor mij alleen". Met kokend water werd nu alles overgoten, het mes nogmaals gescherpt en de slachter begon te scheren. Het haar afbranden met stro was in Weelde niet de gewoonte, want dan bleven er immers stoppels op staan. De snuit kreeg een extra beurt met kokend water en met de hand kon de slachter de verbrande huid er dan afwrijven. Dat gebeurde eveneens met de oren en de staart. De schrabber werd gebruikt in de plooiën en op die plaatsen waar het mes moeilijk kon dienen.

"Wat heeft hij toch vuil oren" zei Bink. "Gelijk Louis" antwoordde Monneke. Dat had Bink gehoord, maar toen hij later zei: "Wat heeft dat beest toch vuil poten" geraakte Monneke niet verder dan "Gelijk ...". Een flinke draai om zijn oren stopte de rest van de zin. Als laatste werk moesten de schoenen van het varken worden uitgetrokken. Met de haak van de schrabber werden de teennagels uitgetrokken en met een mes werd alles tussen de tenen proper gepeuterd. Nu werd het varken uit de kuip gehaald en daarop kwam de ladder liggen. Daarop legde men het varken op zijn rug en men veronderstelde dat het proper was. Bink bekeek de kinderen en zei gewichtig: "wie de blaas wil, kan haar verdienen maar dat moet ge eerst uw neus in het achterwerk van het varken steken". De slachter gaf een overlangse snede aan de achterkant van de achterpoten zodat de achillespees vrij kwam. Het dwarshout werd tussen been en pees gestoken zodat de pees in de inkeping viel en op zijn plaats bleef. Het varken lag daar met de achterpoten ver uiteen gespreid. Het hout werd met een zeeltje aan de bovenste sporten van de ladder vastgebonden. De ladder werd aan de bovenzijde opgetild. Bink zette er zijn schouders onder en sleurde het hele geval naar een muur waar hij het steil tegenop zette. Met emmers water werd het varken afgespoeld.

Derde tafereel: het opensnijden

Eerst sneed de slachter op de buik en tussen de achterpoten iets los. Hij noemde dat de pezerik. Later werd die samen met de hespen gerookt en diende dan om de zaag te smeren of een nagel die in een dikke plank of balk moest geslagen worden in te vetten. Vervolgens sneed hij de buik open tot bijna aan het borstbeen. Nu kwam de blaas aan de beurt plus de gatkroos. Alle darmen werden losgesneden van het darmvet dat als reuzel tegen de rug bleef

hangen. Om een zak te vormen drukte Bink de toppen van zijn sloef tegen de zijkant van de borstkas. De darmen werden erin geladen en zo naar een tafeltje gebracht. Hier werd later de dunne darm eruit gehaald. Als die proper was moest deze later dienen om worst te maken. De dikke darm werd weggegooid. In Frankrijk kon men echter in sommige hotels als specialiteit "Trippes de Camps" eten. Als het maar een mooie naam heeft en men niet weet dat men darmen op zijn bord heeft kan dit misschien wel smaken.

De buik werd verder geopend. Nieren, lever, milt en maag werden verwijderd. Tenslotte ook het buikvlies of netteke. Met een kapmes werd het borstbeen gekloven. Nu was het de beurt aan hart, longen (de loos) en de strot. Dan volgden de tong en de ogen. Met het hakmes werden ruggegraat en kop overlangs gekloven. Als laatste werden de beide helften van de hersenen in een schaal gedaan. Alles werd nog eens goed afgegoten en dan afgedroogd. De rug werd niet volledig doorgesneden zodat de helften nog aan mekaar vasthingen. Den Bink nam de ladder met het varken nogmaals op zijn rug en bracht het naar binnen in een koele plaats (achterkeuken of moos) en zo konden de katten er niet bij. Het vlees moest 24 uur versterven. Nu was het weer tijd voor een dikkop. De dunne darm was in de kuip geworpen. De slachter schepte er water in, trok de darm door de gesloten vuist en stroopte zo het water met mogelijke andere inhoud er uit. Thuis zou hij hem op een plank zuiver schrapen en dan in de pekkel zetten.

Met zuiver water werd zijn gerief gewassen en dan werden sommige onderdelen van het varken aan zijn fiets gehangen. Hij spoelde zijn getten en schoenen zuiver, waste handen en armen en droogde deze af. Het werk was voorlopig klaar. Nog vlug werd er een dikkop gedronken en dan reed "DEN BINK" af met aan het stuur de darmen, de maag en de gatkroos. Van een varken ging niets verloren uitgezonderd het haar, de teennagels, de galblaas, de ogen en de dikke darm.

Het Katersfeest (1928)

Dit verhaal speelde zich af bij Constant Van Hees, cafébaas en schoenmaker aan de St.-Michielskerk tegenover de pastorie. Dergelijke taferelen gebeurden echter ook op andere plaatsen in het dorp. We kennen ook het spreekwoord: "Daar valt geen vette kater te slikken", wat er op zou kunnen wijzen dat de gewoonte om katers te eten al zeer oud is. Met oudejaar hielden sommigen onder elkaar een katersfeest en bij die gelegenheden noemde men de kater "balkhaas" of "nagelheer". Diegene die een schone, vette kater had moest zorgen dat hij zijn huisdier enkele dagen voor kerstmis binnen hield of hij riskeerde dat de poes voorgoed verdween.

Het beestje werd gevangen met een kattenbak waarin de feestvierders een stuk vis als lokaas hingen. Die vis werd eerst aan een touw over de grond gesleept zodat de geur overal verspreid werd. Soms gebruikte men ook wel eens een strop die men op de geurbaan van de vis zette. Succes was verzekerd! De gevangen kater werd doodgeslagen, men hakte de kop af en het vel werd verwijderd. Om het beestje goed mals te krijgen moest het een paar dagen uitvriezen. Daarvoor hing men de kater een paar dagen buiten onder een afdak, uiteraard op een hoge plaats en in de wind. Met oudejaar was het zover en de kater werd bereid zoals haas.

Vanzelfsprekend werd daar een flink glas bier bij gedronken! Aan sommigen die aan het etentje deelnamen probeerde men wijs te maken dat er konijn op tafel stond. Na het maal bracht men dan, belust op het effect, een grote schaal binnen met daarop de bloederige katerskop. De deelnemers die op de hoogte waren begonnen daarna te miauwen en met succes! Elk jaar waren er disgenoten die naar buiten liepen en gingen braken. Zij hielden er werkelijk een kater aan over!

Oorlogsliedjes

Wijze: ongeveer Sarie Marijs

Het D.N.B. (Deutsch Nachrichtenbüro) meldt vandaag in de krant
Een bommetje gevallen
En een huisje afgebrand
Een koeike gedood
En een kalfke gewond
Een eitje geklutst
In een kippekont

Wijze: Lily Marleen

Aan de poort van Moskou staat een grijze rat
Met bevroren tenen en bevroren gat
Hij staat te bibberen van de kou
En zucht waar blijft de Führer nou
Die ons verlossen zou
Die ons verlossen zou

Hitler zit in 't hobbelpaard
Zonder kop of zonder staart
Zo rotst hij de kamer rond
Helemaal in zijn blote kont
Hitler zit enz

1914-1918

'K heb ne kakstoel laten maken
En de keizer zit er in
Met zijn zeven miljoen soldaten
Rijen wij hem den IJzer in

WOII

Oh kleine schildersjongen
Oh wat bent u toch begonnen
Met uw afweergeschut en bommen
Kunt u lekker niet in Engeland kommen
Al uw streven en geijver

Helpt niet op dien haringvijver (Noordzee)
Bovendien aan d'andre kant
Staat ook nog volk van Engeland
Dolfie kom maar op mijn liefste Dolfie
Want U zijt net een kolfie
Naar onze sterke hand

De Gemeentegrenzen van Ravels

door Willem Paulussen

Rond het jaar 1200 was er in Ravels één derde van de grond in cultuur gebracht. Het grootste deel was woestijn, maar zeker niet onbelangrijk. De dorpelingen maaiden er heide voor stalstrooisel, ze lieten er hun schapen grazen, ze staken turf of schadden als brandstof, haalden moer uit de vennen en er werden zoden geplagd waarmede men de nok van het dak dekte of herstelde.

De woeste gronden hadden een grote economische betekenis want turf en moer werden zelfs aan buitenstaanders verkocht. Niet iedere gemeente bleef noodzakelijk op eigen grondgebied want moer en turf werden publiekelijk verkocht en verpacht. Moeilijkheden met *"afgezetenen"* (inwoners van andere gemeenten) waren schering en inslag! De verordeningen van de overheid werden niet nageleefd. Daarom werden op maandag na 15 augustus 1331 op bevel van Hertog Jan III van Brabant de palen geslagen om de *"wastinas"* of de woeste gronden, ook aard of vroente geheten, af te bakenen. Het waren de grenspunten tussen Arendonk, Ravels en Turnhout. Er was een wederzijds akkoord om in vreedstijd gebruik te maken van heide, vennen, schadden, turf, moer en zoden.

In de drie dorpen konden de data van de verkoopdagen van turf en moer onderling bevestigd worden op de *"secretarie"*, maar de mededelingen waren niet altijd conform de werkelijkheid. Daarom werd op 25 maart 1383 een akte opgemaakt door Maria van Brabant, hertogin van Gelderland en Vrouw van Turnhout en omgeving, waarin de bepalingen van haar vader, Hertog Jan III, dienden nageleefd. De dorpsgrenzen werden herbevestigd! In 1420 werd er een rekwist opgesteld tussen Turnhout en Ravels, omdat de grenspalen waren verdonkeremaand. Deze moesten opgezocht en hersteld worden. Op betrekkelijk vreedzame wijze kon in die periode de uitbating van de moerputten, het maaien van heide en het steken van turf gedoogd worden, maar vijftig jaar later ging het er heftiger aan toe. Bedreigingen, ruzies, vechtpartijen, processen en inbeslagnemingen van goederen en voertuigen kwamen aan de orde. Het maatschappelijk belang van de niet gecultiveerde gronden was haast zo belangrijk als de uitbating van akker- en hooiland.

In 1633 werd in Arendonk bepaald om een boete te heffen op elke kar heide die ten onrechte was gemaaid: *"Die van Ravels zouden vijftig gulden dienen te betalen bij overtreding en gestraft moeten worden als openbare dieven"*. Voor de inwoners van Arendonk bedroeg de boete maar zes gulden. In 1655 en 1657 palmde Turnhout enkele Ravelse vennen in, o.a. 't Luifgoor, 't Klotgoor en het Moddergoor en in 1685 was er een proces van Arendonk en

Turnhout tegen Ravels in verband met het gebruik van moerputten. De toestand werd steeds grimmiger en op 30 juni 1719 haalde Turnhout de gestoken turf weg op de Ravelse Achteraard. Op 9 augustus 1743 werden de Ravelse boeren "*geattaqueert*" door gewapende Turnhoutenaars, die Jan Lurinx, Jan Clerinx en het paard van die laatste kwetsten.

Ravels besloot toen geweld met geweld te bestrijden! Op 28 juni 1749 moest Antoon Jansen uit Ravels van Turnhoutse dienaars (een diender is nu nog een politiemann te Turnhout) zijn paard met geladen turfkar naar Turnhout brengen. Hetzelfde overkwam Adriaan Van Belmont. De dienaars stonden voor hem "*met gespannen haan en dreigden te schieten*". Beide boeren laadden schadden op Ravelse grond! Op 15 februari 1751 sneed Turnhout 75 hectare bossen, landen en heivelden af van Ravels. Daarin lagen zes vennen: de Laks, het Klotgoor, het Kesseven, het Keleven, de Kleine Wouwer en de Hulsterse Wouwer. Op deze zes vennen betaalde Ravels cijns en lasten.

Ravels Kesseven

Op 22 september 1751 kwamen Turnhoutenaars met negen karren turf laden bij de Linies. Die turf was door Ravelse ingezetenen gestoken. Ze vertrokken met vreugdevolle kreten en losten "*vele scheuten met fesielen en pistolen*". In het abdijarchief van Tongerlo wordt een lijvige bundel processen bewaard die betrekking hebben op verleggen van dorpsgrenzen, verwijderen van grens- of scheidpalen, het intimideren van turfgravers, het verbeurdverklaren van paarden, karren, schapen, heide, turf en moer. Per slot van rekening was de weerbaarheid van Ravels zodanig ondermijnd dat de abt van Tongerlo, die grondheer van Ravels was, in 1773 besloot een groot deel van de gemeentegronden te verkopen voor 15.000 gulden aan Graaf J. de Pestre, die Heer van Turnhout en Seneffe was.

Ravels dat voordien aan Merksplas paalde verloor daarmee honderden hectaren heide en vennen, het nu genoemde vennengebied in het noorden van Turnhout. Turnhout palmde toen ook de gebieden in die nu Kijkverdriet en Laks worden genoemd. Het kanaal lag er toen nog niet en in 1858 werd dit gebied bij de scheiding van Turnhout en Oud-Turnhout aan deze laatste gemeente toegewezen. Het Kijkverdriet werd bij de fusie op 1 januari 1976 opnieuw bij Ravels gevoegd.

Het geslacht Van Gils (Deel 2)

door Kris Van Gils

A.

STAM JOANNES BAPTIST VAN GILS

Joannes Baptist Van Gils werd geboren te Ravels op 26.01.1829, en is aldaar overleden op 04.12.1907. Hij huwde als weduwnaar van Anna Catharina Van den Akkerveken (†14.02.1864) op 09.02.1870 te Ravels met Petronella Driesen, dochter van Jan Petrus Driesen (herbergier) en Hermans Anna Catharina (†06.09.1856). Petronella werd geboren te Ravels 14.12.1838 en overleed op 27.04.1926. Zij huwde een eerste maal met Joannes Cornelius Joosen (†Zwaluwe 05.08.1868).

Joannes Baptist en Anna Catharina Van Der Akkerveken hadden minstens 1 kind. In het overlijdensregister van Ravels vinden we hun zoontje Henrici, overleden op 13.09.1860, er wordt vermeld dat het hier gaat om een kindje van 1 jaar oud. Verder vermeldt de akte dat Henrici geboren en gedomicilieerd was in Merksplas.

De kinderen van Jan Baptist en Petronella zijn :

1. Maria Elisabeth, geboren te Ravels op 08.02.1871 en er overleden op 21.05.1896.
2. Norbert, geboren te Ravels op 05.03.1873 en overleden te Ravels-Eel 20.08.1969. Hij huwde een eerste maal met Maria Catharina Moonen en een tweede maal met Maria Constantia Van Gestel (weduwe Schoenmakers). **Zie zijn nageslacht onder AA.**
3. Adrianus Jacobus, geboren te Ravels op 18.04.1875 en er overleden op 12.08.1875. (4 mnd oud).
4. Adriaan, geboren te Ravels 08.02.1877 en overleden te Ravels 02.03.1943. Hij huwde Catharina Janssen. Hij woonde in Achtereel, was schaper en herbergier. Dit gezin was kinderloos.
5. Maria Theresia, tweelingszus van Adriaan, geboren te Ravels op 08.02.1877 en overleden te Turnhout 25.01.1957. Zij werd Zuster Maria Constantia van de Franciscannessen van de H. Familie.
6. Josephus, geboren te Ravels op 03.04.1879 en er overleden op 09.09.1879. (5 mnd oud)
7. Amalia Petronella, geboren op 21.04.1880 en er overleden op 26.08.1880. (4 mnd oud)
8. Maria Louise, geboren te Ravels 25.06.1883 en overleden te Ravels 16.02.1908. (twee en een halve maand na de geboorte van haar zoon Jan-Baptist) Zij huwde Phillippus Jacobus Lauwers.(hij hertrouwde met Joanna van Gils, nicht van z'n eerste vrouw).

AA.Norbert Van Gils °05.03.1873, †20.08.1969 x Maria Catharina Moonen °Ravels 16.04.1871, †Ravels-E 05.01.1918

Kinderen :

- 1.Elisabeth, °Ravels 01.09.1901, †Turnhout 10.04.1967
gehuwd met Jan Henri Jonkers
- 2.Josephina, °25.06.1908, †29.07.1946
gehuwd met Jan Dickens

3.Petrus, °Ravels 14.04.1904, †Turnhout 16.09.1972

gehuwd met Maria Aerts, kinderloos gezin

4.Jef, °Ravels 10.08.1902, †Ravels-E 14.01.1972, gehuwd 1° Anna Segers, 2° Lisa Segers

Zie zijn nageslacht onder AA-a.

5.Jan, °08.08.1905, †Arendonk 05.11.1989, gehuwd met Mit Van Tichelt

Zie zijn nageslacht onder AA-b.

6.Theresia, °21.02.1910, †20.03.1996

gehuwd met Gust Raeymaekers

7.Maria, °02.02.1907, †28.11.1951

gehuwd met Karel Van Steenberghe

Norbert xx Maria Constantia Van Gestel,(weduwe Schoenmakers, kinderen : Leontina, Maria en Jos Schoenmakers)

Kinderen :

8.Ferdinand, °25.06.1921, †Ravels 18.02.1997, gehuwd met Josepha Verhaeren

Zie zijn nageslacht onder AA-c.

Norbert was herbergier in Ravels-Eel achter de Kerk, anno 1996 Kapelstraat 3. Hij had een opmerkelijke spreuk boven zijn herberg hangen : "Ik woon hier aan de baan bij Sint Adriaan,

Gezin Norbert Van Gils-Moonen (zie AA). Onder van links naar rechts: Josephina, Norbert (AA), Theresia, Maria Catharina Moonen, Maria. Boven van links naar rechts: Jan (AA-b), Jef (AA-a), Elisabeth, Petrus.

AA-a. Jef Van Gils °Ravels 10.08.1902, †Ravels-E 14.01.1972 gehuwd met 1° Anna Segers, 2° Lisa Segers (nicht 1° vrouw) Het 2° huwelijk bleef kinderloos.

Kinderen :

1.Hortentia, °18.03.1925, Ongehuwd

2.Karel, °17.10.1926, Gehuwd met Maria Nijs

kinderen :

1.Ida, °04.04.1951, gehuwd met Hugo Compeers

2.Erik, °19.04.1952, gehuwd met Clara Geudens

kinderen : 1.Joke °03.05.1975

2.Mieke °06.01.1980

3.Anneke °20.05.1984

3.Gust, °20.06.1953, gehuwd met Rita Vanderheyden

kinderen : 1.Michael °13.02.1979

4.Jos, °25.05.1956, gehuwd met Nicole Van Nijen

kinderen : 1.Ken °18.08.1989

5.Anita, °13.06.1960, gehuwd met Patrick Derde

6.Kris, °13.10.1968, gehuwd met Els Nijs

kinderen : 1.Elien °24.03.1994

2.Yinthe °29.10.1996

7.Dirk, °13.10.1968, gehuwd met Brigitte Wijnants

3.Jos, °27.02.1929 , Gehuwd met Maria Van Dun

kinderen :

1. Liliane, °28.08.1953 gehuwd met Fred Maerien

2.Ivo Van Gils, °28.05.1957, gehuwd met Suzy Thys

kinderen : 1.Debbie, °19.10.1981

2.Thomas, °05.04.1988

4.Ida, °25.08.1932, kloosterlinge, Annonciaden van Huldenberg

AA-b. Jan Van Gils °Ravels 08.08.1905, †Arendonk 05.11.1989 gehuwd met Maria Van Tigchelt

Kinderen :

1.Bert, °13.10.1931, gehuwd met Christiane Segers

kinderen : 1.Corry, °29.10.1974

2.Adriaan, °24.11.1932, gehuwd met Rosette Brams

kinderen : 1.Marina, °25.01.1959, gehuwd met Willy Van Baelen

2.Jan, °07.05.1962, gehuwd met Roseline Piette

kinderen : 1.Quinten °22.04.1990

2.Laurence °21.02.1992

3.Vincent °25.07.1994

3.Frans, °22.03.1934, gehuwd met Dimphna Lefelon

kinderen : 1.Monique °06.10.1961, gehuwd met Johan Aerts

2.Danny °12.01.1967, gehuwd met AM Heyns

kinderen : 1.Stephanie °17.10.1991

2.Larissa °21.02.1994

3.Yasmine °21.02.1994

4.Annie, °06.01.1936, gehuwd met 1.Eyckens, 2.Jos Frijters

5. Jos, °31.08.1937, gehuwd met Maria Van Dommelen
 kinderen : 1. Eddy, °08.03.1961, gehuwd met Ria Verwaest
 kinderen : 1. Pieter °29.08.1987
 2. Elien °03.03.1993
 2. Karin, °20.11.1967, gehuwd met Johan Vosters
6. André, °01.11.1940, gehuwd met Maria Van De Lisdonk
 kinderen : 1. René, °31.10.1964, gehuwd met Annemie Kokke
 kinderen : 1. Nick, °24.02.1995
 2. Ivo, °15.12.1965, gehuwd met Ria Borgmans
 kinderen : 1. Anke, °06.06.1990
 2. Ellen, °14.03.1992
 3. Luc, °05.01.1970
7. Luk, °05.05.1943, gehuwd met Jeanne Verheyen
 kinderen : 1. Anne-Marie °16.05.1970, gehuwd met Jos Van Miert
 2. Guy °12.06.1972
8. Ferdinand, °05.05.1943, †24.05.1943
9. Maria, °01.05.1948, gehuwd met Karel Peeters
10. René Albert Corneel, °Rav.01.05.1948, †Turnhout 07.02.1955

AA-c. Ferdinand Van Gils, ° 25.06.1921, †Ravels 18.02.1997 gehuwd met Josepha Verhaeren

Kinderen : 1. Leo, °28.06.1954, gehuwd met Marleen Gabriels

- kinderen : 1. Tom °24.05.1980
 2. Bart °15.05.1981

B.

STAM JACOBUS VAN GILS

 Jacobus Van Gils werd geboren te Ravels op 26.02.1831, en is aldaar overleden (op Klein Ravels) op 23.12.1890. Hij huwde als landbouwer op 22.07.1868 te Ravels Petronella Adriaensen, dochter van Jan Baptist Adriaensen en Trompenaers Johanna Cornelia. Petronella werd geboren te Ravels op 01.12.1836 en overleed aldaar op 11.06.1908.

Petronella was weduwe van Franciscus Antonius Van Loon, welke op 07.09.1864, een tweetal maanden na het huwelijk, 10.07.1864, overleed. Uit dit huwelijk werd een dochter geboren, namelijk Maria Theresia Van Loon, °Ravels 05.06.1865. Maria Theresia huwde later met Adrianus Van Gils, zoon van Josephus Van Gils en Maria Elisabeth Adriaensen. Haar schoonvader was de broer van haar stiefvader en haar schoonmoeder was haar tante.

Jacobus en Petronella hadden de volgende kinderen :

1. Catharina, geboren te Ravels op 15.09.1869 en overleden te Weelde op 10.11.1926. Zij huwde Jan Baptist Bax, geboren te Weelde 17.01.1859 en er overleden op 07.10.1942. Zij hadden 16 kinderen.

2. Anna MARIA, geboren te Ravels 05.03.1871 en er overleden op 20.09.1955. Zij huwde Joannes Petrus Verschuere, geboren te Ravels 26.11.1873 en er overleden op 07.03.1942. Zij hadden 11 kinderen.

3. Elisabeth, geboren te Ravels op 14.09.1873 en er overleden op 03.08.1963. Zij huwde Remy Tuytelaers, geboren te Ravels 16.07.1872 en er overleden op 14.10.1949. Zij hadden 9 kinderen.

4. Joanna, geboren te Ravels op 08.11.1876 en er overleden op 25.01.1944. Zij huwde Philippus Jacobus Lauwers, geboren te Ravels 31.01.1877 en er overleden op 23.12.1964. "Cobe" had reeds een zoon uit z'n eerste huwelijk met Maria Louise Van Gils, namelijk Jan. Joanna en "Cobe" hadden nog 5 kinderen.

5. Cornelius ADRIANUS, geboren te Ravels op 22.05.1878 en er overleden op 03.05.1957. Hij huwde Maria Joanna Geerts, geboren te Weelde 18.04.1883 en overleden te Ravels 24.12.1967. Zij hadden 8 kinderen. **Zijn nageslacht zie onder BB.**

6. PETRUS Jacobus, geboren te Ravels op 19.07.1880 en er overleden op 03.11.1924. Hij huwde Maria Hendrika Bullens, geboren te Ravels op 21.07.1886 en er overleden 07.12.1968. Zij hadden 4 kinderen. **Zijn nageslacht zie onder CC.**

Gezin Jacobus Van Gils (zie B) en Petronella Adriaensen. Onder van links naar rechts: Maria Theresia Van Loon (halfzuster), Anna Maria, Elisabeth, Joanna. Boven van links naar rechts: Cornelius Adrianus. Ontbrekende personen: Catharina, Petrus Jacobus

BB. Cornelius ADRIANUS Van Gils, °Ravels 22.05.1878, †Ravels 03.05.1957. (alias Jaan van de Melkerij) x Maria Joanna Geerts °Weelde 18.04.1883, †Ravels 24.12.1967

Kinderen :

1. Petrus JACOBUS °Ravels 06.02.1910, †Turnhout 20.11.1993 gehuwd met Maria Elisabeth Baelemans °24.02.1915, †06.10.1990. **Zijn nageslacht zie onder BB-a.**
2. Theresia °Ravels 28.02.1911, †Turnhout 13.07.1996 ongehuwd
3. Bernardus °Ravels 21.12.1914, †Turnhout 30.01.1996 gehuwd met Maria Meynendonckx °Ravels 26.07.1919, †Turnhout 06.05.1993. **Zijn nageslacht zie onder BB-b.**
4. Jan °Ravels 24.02.1917, †Leuven 27.06.1983, gehuwd met Clementina Proost °06.02.1922. **Zijn nageslacht zie onder BB-c.**
5. Henri °Ravels 15.10.1919, †Ravels 06.06.1973, ongehuwd
6. Petrus °Ravels 01.11.1921, †Turnhout 17.11.1993, gehuwd met Josephina Schelfhout
Zijn nageslacht zie onder BB-d.
7. Marijn °Ravels 12.03.1924, †Turnhout 14.06.1988, gehuwd met Lea Kools, °Ravels 31.05.1928, †Turnhout 10.02.1988. **Zijn nageslacht zie onder BB-e.**
8. Maria °Ravels 29.04.1926, ongehuwd

BB-a. Petrus JACOBUS Van Gils °Ravels 06.02.1910, †Turnhout 20.11.1993, gehuwd met Maria Elisabeth Baelemans, ° 24.02.1915, †06.10.1990

Kinderen :

1. Elisa, °09.01.1938, gehuwd met Emiel Renders
2. Adriaan °17.11.1938, †30.06.1957, ongehuwd
3. Irene, °16.05.1940, gehuwd met Karel Bastiaensen
4. Bernard °19.06.1941, gehuwd met Stefanie Van Gils
kinderen : 1. Ann x Jaak Brosens
 2. Hilde x Marc Stes
5. Maria °09.02.1944, gehuwd met Alois Stessens
6. André °12.09.1946, gehuwd met Stans Van Gils
kinderen : 1. Leen x Vital Maes
 2. Jan °18.08.1973
7. Karel °17.04.1947, gehuwd met Maria-Josee Abbeel
kinderen : 1. Inge
 2. Greet
 3. Liesbeth
8. Rita °04.08.1950, gehuwd Leo Van Rossum
kinderen : 1. Ilse x John Bayens
 2. Wim
9. Jos °02.02.1952, gehuwd met Marleen Segers
kinderen : 1. Jef °06.06.1981
 2. Evi
 3. Lieve
10. René °12.07.1954, gehuwd met Marina Vrijssen
kinderen : Hanne

BB-b. Bernardus Van Gils °Ravels 21.12.1914, †Turnhout 30.01.1996, gehuwd met Maria Meynendonckx °Ravels 26.07.1919, †Turnhout 06.05.1993

Kinderen :

1. Lisette °05.05.1941, gehuwd met Jan Van Loon
2. Staf °15.09.1943, gehuwd met Roosje Van De Pol
- kinderen :
 1. Els, gehuwd met Werner Mathijssen
 2. Paul °01.01.1970 gehuwd met Marleen Bartholomeeussen
 3. Marc °07.12.1970
 4. Wim °06.01.1972
3. André °18.02.1945, gehuwd met Annie Maes
- kinderen :
 1. Benny °30.05.1972
 2. Nick 08.02.1986
4. Marcel °27.02.1946 en Miette Neefs
- kinderen :
 1. Anja x Tom Bastiaensen
 2. Gitte
5. Magda °17.03.1948 gehuwd met Guy Nuyens
6. Greet °04.04.1957 gehuwd met Fons Van Der Moeren

BB-c. Jan Van Gils °Ravels 24.02.1917, †Leuven 27.06.1983; gehuwd met Clementina Proost °06.02.1922

Kinderen :

1. Lena °27.04.1943 gehuwd met Fons Sommen
2. Maria °04.05.1944 gehuwd met André Bouilliant
3. Magda °01.07.1954 gehuwd met Johan Colen

BB-d. Petrus Van Gils °01.11.1921, †Turnhout 17.11.1993, gehuwd met Josephine Schelfhout

Kinderen :

1. Ann °29.09.1949 gehuwd met Jef Janssens
2. Rite °30.05.1951 gehuwd met Paul Loopmans
3. Guy °01.02.1955 gehuwd met Hilde Van Gorp
- kinderen :
 1. Stijn °25.06.1983
 2. Pieter °21.05.1985
4. Peter °01.04.1957 gehuwd met Kristel Vissers
- kinderen :
 1. Roel °21.05.1979
 2. Han °01.12.1981
 3. Dries °24.05.1986
5. Hilde °30.04.1964 gehuwd met Peter Op de Beeck

BB-e. Marijn Van Gils °Ravels 12.03.1924, †Turnhout 14.06.1988, gehuwd met Lea Kools °Ravels 31.05.1928, †Turnhout 10.02.1988

Kinderen :

1. Eric °05.10.1954 gehuwd met Magda Caers
2. Marleen °19.02.1957 gehuwd met Guy Peeters
3. Luc °10.07.1962

CC. Petrus JACOBUS Van Gils °Ravels 19.07.1880, †Ravels 03.11.1924, x Maria Hendrina Bullens °Ravels 21.07.1886, †Ravels 07.12.1968

Kinderen :

1. Jaak, °Ravels 13.07.1908, †Turnhout 23.10.1982, gehuwd met 1° Anna Caers, 2° Berdina Vercaigne. **Zijn nageslacht zie onder CC-a.**

- 2.Jef, °Ravels 13.09.1914, †Arendonk 03.03.1983, gehuwd met Julia Schepens
Zijn nageslacht zie onder CC-b.
 3.Maria, °27.12.1919
 gehuwd met Louis Brams
 4.Frans, °21.12.1923, †04.10.1996
 gehuwd met Myriam,kinderloos

CC-a.Jaak Van Gils, °Ravels 13.07.1908, †Turnhout 23.10.1982, gehuwd met 1° Anna Caers,°Oud-Turnhout 10.03.1912,†Ravels-Eel 11.09.1971, 2° Berdina Vercaigne.

Kinderen :

- 1.Jan, °04.05.1938, gehuwd met Louisa Beyens
 kinderen:1.Paul °24.05.1963, gehuwd met Sandra Thielemans
 kinderen :1.Stef °14.07.1993
 2.Tim °13.03.1995
 2.Anne-Mie °22.06.1964, gehuwd met Peter Schrijvers
 3.Erna °02.09.1968, gehuwd met Wim Herman
- 2.Lea, °27.06.1939 gehuwd met Jef Dhondt
- 3.Maria, °27.06.1939 gehuwd met Leo Rombouts
- 4.Frans, °09.05.1941 gehuwd met Lisette Van Der Paalen
 kinderen : 1.Anita
 2.Hilde
- 5.Jef, °11.08.1943
 kinderen : 1.Ann
 2.Marc, °27.07.1970
- 6.Paul, °02.04.1946 gehuwd met Annie Van Hees
 kinderen :1.Ingrid
 2.Patrick, °02.02.1973
 3.Rudy, °14.09.1974
- 7.Karel, °17.06.1950
 kinderen :1.Marijke
 2.Peter, °17.04.1979
- 8.Guido, °21.05.1955 gehuwd met May Broeckx
 kinderen : 1.Annemie
 2.Nick, °13.07.1984

CC-b.Jef Van Gils, °Ravels 13.09.1914, †Arendonk 03.03.1983, gehuwd met Julia Schepens
 °Balen-Neet 03.12.1921, †Arendonk 01.08.1972.

Kinderen :

- 1.Johan, °25.02.1950, †27.10.1984, ongehuwd
- 2.Maria, °10.03.1952 gehuwd met Johan Bijns
- 3.Annie, °06.06.1953 gehuwd met Francois Cornelissen
- 4.Josephine, °01.10.1954 gehuwd met Gerry Adriaensen
- 5.Francine, °06.02.1956 gehuwd met Frans Van Den Heuvel
- 6.Jef, °25.01.1957 ongehuwd
- 7.Alex, °31.12.1958 ongehuwd
- 8.Regina, °14.09.1960 gehuwd met Ger Lesijewski
- 9.Hilde, °16.12.1961 gehuwd †Eric Buyckx

De grens, folklore en bron van leven

door Laurent Woestenburg

Lange jaren was de grens een bron van de meest heldhaftige verhalen van en over smokkelaars. Tevens betekende het smokkelen voor velen een onmisbare bijdrage aan het levensonderhoud, een stuk leven dus. Anderzijds heeft onze grens vele tientallen jaren aardig wat verhalen toegevoegd aan de legendarische strijdvaardigheid van de Nederlanders en de Belgen. In dit laatste verband wordt de term "Nederlanders" nooit gebruikt, maar spreken onze grensbewoners stevast over "de Hollanders", niet beseffend dat het eigenlijk om Brabanders gaat, net zoals dat voor henzelf het geval is trouwens. Eén is er die aan de geschiedenis toch wel een heel bijzonder verhaal heeft meegegeven en dat is niemand minder dan de Weeldenaar Frans (Sooi) Van den Eynde.

Sooi, de grensverlegger uit Weelde

Sooi, de man met de lange kiel en de pet wat afzakkend naar één kant van zijn hoofd, vrij corpulent en voorzien van een indringende en vooral overtuigende stem en spreekstijl, was een bekende veehandelaar te Weelde. Hij verhuisde van het Singeltje naar een groter domein te Weelde-Statie. Voor zijn succesvolle veehandel moest er immers ruimte zijn. De "Quarantaine", een complex met grensstallen en huis, bood hem die ruimte. Bovendien zat hij daar meteen vlak bij de grens en dat kwam hem ook goed uit. Hij bouwde er zijn zaak in korte tijd flink uit ten bate van zijn groot gezin. In het begin van de jaren vijftig kwamen langs de weg Turnhout-Baarle-Hertog/-Nassau, niet ver van zijn eigen woonst, negen huizen te koop. Ze behoorden toe aan de Nederlandse Spoorwegen, hadden gediend als woningen voor het Nederlandse stationspersoneel en hadden met het verdwijnen van het Bels Lijntje (spoorlijn Turnhout-Tilburg) hun functie verloren. Sooi was een uitgeslapen commerciant en deed zijn beroep alle eer aan, want hij kocht ze, nadat hij had uitgevist, dat die huizen op Belgische grond stonden. Met een oude stafkaart zwaaiend bleef hij onverzettelijk beweren, dat dus ook de negen huizen Belgisch waren. Nederland beweerde op basis van de gegevens uit het Nederlandse kadaster, dat ze Nederlands waren. De huizen werden bij een Belgische maatschappij verzekerd en de huurders kregen prompt een hogere huurprijs onder hun neus geschoven. Immers, in België lagen de huurprijzen hoger dan in Nederland. Dat was olie op het vuur. De discussie laaide op en verplaatste zich naar het niveau van staat tot staat en bleef lange tijd de gemoederen beheersen. Tot Sooi de strijd open ging voeren. Op een goeie dag zag hij dat een Nederlandse ambtenaar controles uitvoerde bij een van die huizen. Sooi aarzelde niet en zette de zaag in enkele bomen langs de grote weg. Het verkeer zat vast en Sooi had zijn opzienbarende openbaar protest opzichtelijk tentoongespreid. Gebruikmakend van het verschil tussen de twee landen inzake het casinobeleid opende Sooi in een van zijn negen huizen een casino, nadat Nederland in de grensstreek er een aantal had gesloten. Dat zette beide partijen helemaal in de arena. De zaak belandde bij het Internationaal Gerechtshof te Den Haag en dat stelde Sooi op 20 juni 1959 in zijn gelijk. De huizen waren dus Belgisch en België verwierf meteen weer een stukje grond van zijn noorderbuur. Toen was namelijk gebleken, dat er fouten waren gemaakt bij het Nederlandse kadaster.

De affaire haalde zelfs de internationale pers. Interviews werden afgenomen, zelfs voor een Amerikaans weekblad en de foto van Sooi vereeuwigde hem in de pers voorgoed als een

hartstochtelijk grondverdediger. Daarmee leverde hij, voor ons althans, aan de grensfolklore ook een flinke bijdrage.

Eén van de betwiste huizen

Het smokkelgat

De soms grote prijsverschillen tussen Nederland en België veroorzaakten een bloeiende sluikhandel tussen beide landen. Lange tijd gingen tabak en sigarettenvloetjes in grote hoeveelheden van België naar Nederland. Omgekeerd heerste er een bloeiende smokkelhandel in boter en vee uit Nederland naar België. Eigenlijk bood de eerste wereldoorlog al een aantrekkelijk klimaat voor de smokkel om het levensbehoud, maar het is toch wel vooral de tijd van de dertiger jaren tot zelfs in de jaren zestig die de hoogtepunten opleverde. De grillige grenslijn met haar talrijke sluipwegen en de onoverzichtelijke grensafbakeningen tussen Baarle-Hertog en Baarle-Nassau vormden een buitengewoon interessante situatie om goederen van het ene land in het geheim naar het andere te brengen. In Baarle liep die grens vaak dwars door huizen en stallen, zodat goederen door de Nederlandse voordeur binnengehaald werden en door de Belgische achterdeur weer buiten of omgekeerd. Op die manier zijn er hele veestapels van het ene land naar het andere verhuisd. Natuurlijk had niet iedere boer het kapitaal om grootscheeps vee te versjacheren. Dat bleef het werkterrein van de "groten" die alras de naam van "smokkelkoning" of "smokkelkeizer" toebedeeld kregen. Deze hadden meestal sjouwers in dienst die 's nachts de dieren over de grens brachten. Voor de verdere verkoop stonden de groten wel in. De douane had over het hele gebied van onze drie dorpen min of meer vaste dienstposten. Meestal waren de dienaars van de wet tegen de grootscheepse nachtelijke drijverijen niet voldoende opgewassen. Sommigen van hen begrepen het menselijke karakter van deze handel ook wel. Dat waren in de ogen van de smokkelaars "de goeden". Anderen werden beschouwd als de "kwaden". Die waren erop uit om de smokkelaars in de nor te krijgen.

Maar het beperkte zich niet tot vee. Een ander zeer geliefkoosd product was boter. Die was in Nederland "stukken goedkoper" dan in België. En die ging ook massaal de grens over. Je hebt er het raden naar hoeveel treinwagens boter vanuit de Kapelstraat te Baarle naar onze dorpen

zijn versast. Nederland, het landbouwland bij uitstek, zat met veel meer boter opgezaald dan het zelf kon verbruiken, terwijl de Belgen "goede boter" veruit boven de margarine verkozen en zelf onvoldoende konden produceren. Dat draaide uit op een aanzienlijk prijsverschil. Die boter werd ten dele in "pungels", een soort smokkelzakken, door "dragers" over de grens gebracht. Meestal was dat voor die mensen een uitbreiding van de dagtaak na het werk op de boerderij. Zij trokken 's avonds en zelfs 's nachts door de velden naar Baarle, Goirle, Mierde of Hilvarenbeek. Per kilo overgebrachte boter kregen zij een bedrag uitbetaald door de opdrachtgevers. Maar het gebeurde ook nog grootschaliger. Vooral kort na de oorlog werden oude legervoertuigen en daarna grote Amerikaanse personenwagens omgebouwd tot gepantserde wagens die bestand waren tegen douanegeschut. Meestal bevatten zij een ingebouwde "schuif", waardoor kraaietpoten op de weg konden worden neergelaten om de banden van de achtervolgende douaneauto's te doen springen.

Overigens werden allerlei technische middelen en trucs bedacht om de douane te verschalken: stalen platen rond de banden, verdeelschotten in de brandstoftanks, blokken met omgekeerde zolen om de douaniers op een verkeerd spoor te zetten, tabak smokkelen in melkkannen, sterke drank in drinkbusjes, enz. Maar ook de douaniers lieten zich niet onbetuigd. Zij maakten gebruik van puntige ijzeren pikfels, van friese ruiters of van planken met stalen punten om de doorgang van smokkelwagens te beletten. In ons museum is trouwens een hele verzameling van dat soort afweermiddelen te bewonderen. Vaak kwam het tot schietpartijen en geraakten smokkelaars tijdelijk achter de tralies. Na hun vrijlating ging dan echter de pret weer gewoon door. En toch bestond er tussen de beide partijen een soort van ongeschreven code. Er zijn zeer weinig ongevallen met fatale afloop bekend. Ergens heerste er dus wel een soort van sportiviteit tegenover elkaar.

De Europese eenwording en diensgevolge het vervagen van de grenzen en hun betekenis hebben ervoor gezorgd dat de grootschalige smokkel in levensnoodzakelijke producten ging wegsmelten. Ook de stijging van de welvaart in de zestiger jaren ontnam aan velen de lust, maar ook wel de noodzaak om dit soort "zwarte handel" verder in stand te houden. De mensen gingen trouwens meer en meer in loondienst werken, zodat het werken in dat soort overuren ook steeds meer verdween. De moderne vorm van smokkelen situeert zich in het gebied van de drugs en daar houden onze brave Kempense mensen zich alsnog niet mee bezig. Nu is de grens geen handelsbelemmering meer, hooguit nog wel een beperkte barrière tussen twee landen met een verschillende cultuur, twee munteenheden en twee politieke systemen. Maar ook die vorm van grens vervaagt steeds meer.

Sint-Jan van Weelde-Straat tussen 1896 en 1951 (4)

door Laurent Woestenburg

De gemeenteraad van 4 augustus keurde dus met vijf stemmen voor en vier tegen de vergroting van de Sint-Janskapel goed. Zoals wij in onze vorige aflevering reeds vertelden, brak toen voorgoed de hel los. In Sint-Jan kon de vreugde niet op en in Sint-Michiël werd de tegenstand duidelijk gemaakt met dreigbrieven, affiches en zelfs persoonlijke aanvallen. In de

"Nieuwe Kempen" van 9 juli 1927 lezen we dat het Sint-Jansfeest op een indrukwekkende manier werd gevierd. Het volgende citaat liegt er niet om: "Aan u ook, vrienden van Weelde, vragen we, dat u zoudt voortgaan met onze kapellanie mild te blijven steunen. Gode ter ere en u ten bate. Luister niet meer naar de Ikken, naar de Judassen van Weelde, want u hebt welgedaan en u verdient 't woord van den Heer aan de boetvaardige zondares, Maria Magdalena: Wat zij gedaan heeft zal aan de komende geslachten verkondigd worden".

De gemeentelijke subsidie

Daarna verplaatste de discussie zich naar de gemeentelijke subsidie. Tegenstanders uit de gemeenteraad trokken naar de katholieke deputé van de provincie Antwerpen, de heer Van der Linden uit Duffel, om te vragen de gemeentelijke subsidie af te keuren. Dat deed hij ook. Gek genoeg stemde de socialistische deputé Van der Gracht voor. De katholieke Nobels onthield zich en de zaak werd verschoven naar later. Inmiddels kwam bij pastoor Janssens een brief van het bisdom Mechelen toe met de mededeling dat zij die nog zouden tegenwerken, konden worden geëxcommuniceerd. Dat sloeg in en het verzet in de gemeenteraad hield op.

De definitieve start

Op 17 augustus 1927 verscheen een Koninklijk Besluit waarin Sint-Jan verheven werd tot kapelanj. De plaats van onderpastoor in Sint-Michiël werd afgeschaft en de kapelaan van Sint-Jan werd voortaan bezoldigd. Vanaf dat moment kwam de vergroting van de kapel in een versnelling terecht. Op 12 oktober viel de goedkeuring van de plannen vanwege de Commissie van Kunsten van Staat en Provincie in de brievenbus. De bekrachtiging daarvan in een K.B. volgde op 12 december. Inmiddels was vanwege de Bestendige Deputatie ook de goedkeuring van de 85.000 frank gemeentesubsidie binnen. Omdat de toelating al drie weken tevoren officieus was medegedeeld, maakte men al meteen (te vroeg eigenlijk) werk van de aanbesteding. Van de negen inschrijvers was de combinatie A.De Rijck (schrijnwerker) en Nicolaas Verhoeven (metser) de goedkoopste. Dit duo kreeg in een vergadering van de kerkfabriek de werken toegewezen voor 219.949 frank. De gemeenteraad keurde op 16 december deze beslissing goed. Het werk kon dus beginnen.

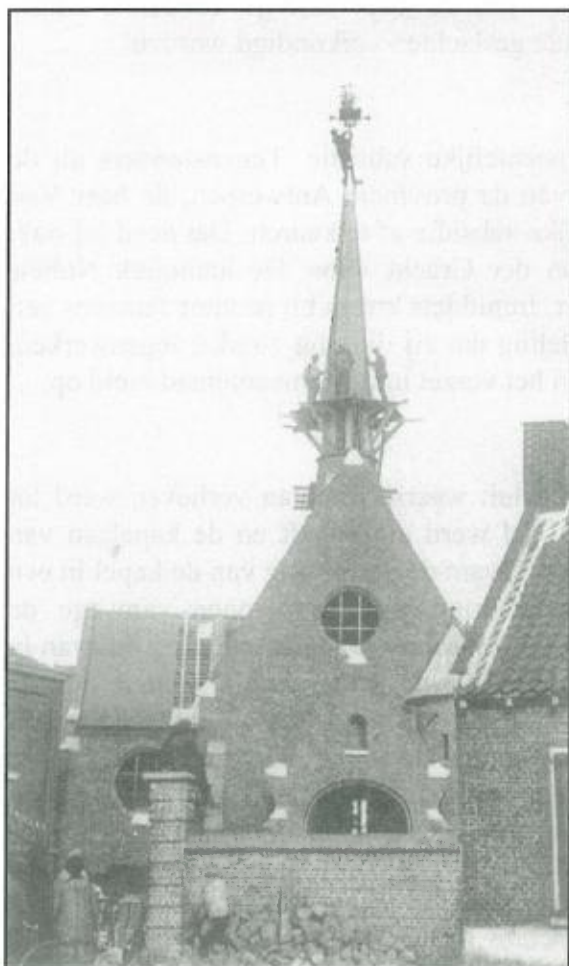
De financiering

Er werd een grootscheepse steunactie opgezet. Bovenop de 85.000 frank gemeentesubsidie en de opbrengst van de omhaling te Weelde, groot 49.366 frank, moest er dus nog een pak geld bijeengehaald worden. Er werden prentjes (steentjes) verkocht tegen 2, 5 en 10 frank. Louis Fifis uit Zutphen (Nl), gehuwd met Maria Hoppenbrouwers uit Weelde en woonachtig te Weelde, toonde zich de kampioen onder de verkopers. Hij trok de hele Kempen door om steentjes te verkopen. Dat deed hem zelfs bij de politiecommissaris van Turnhout belanden, omdat men hem wegens zijn Hollands accent niet vertrouwde. Maar het liep goed af en hij ging verder met zijn bedeltocht. De opbrengst van deze actie bedroeg 11.111 frank. Bovendien werden bedelbrieven en "postcheckvelletjes" rondgestuurd die niet minder dan 40.011 frank opbrachten. Tenslotte deed de provincie met 36.000 frank ook nog haar duit in het zakje, zodat het totale bedrag van 221.488 frank gehaald werd.

De bouwwerken

Op 10 januari 1928 werd de laatste mis opgedragen in de oude kapel. Tijdens de werkzaamheden zou de dienst verzorgd worden in de gratis afgestane schuur van de weduwe Hofkens-Meeussen. Dankzij de belangeloze medewerking van velen, te beginnen met vrouw Hofkens zelf, werd ze omgetoverd tot een noodkerk. Houthandelaar Levrie uit Turnhout leverde gratis kepers en planken voor de zoldering, de planken vloer, de wanden van de

sacristie en het verhoog dat als hoogzaal dienst zou doen. In twee dagen tijd was alles beklonken. Het oude torentje, waarvan bij herstellingswerken ooit Eduard Van der Voort dodelijk was gevallen, werd afgebroken en het haantje werd bij Amerikaans opbod verkocht aan Louis Bols, zoon van Karel Bols-Haagen, voor het nette bedrag van 1000 frank.

Het haantje wordt op de toren geplaatst

De gemeenteraad stemde met eenparigheid van stemmen een bedrag van 1000 frank als steun voor de feestviering. De tijden waren dus wel erg veranderd. De feestcommissie werd een gewichtige club, waarvan de volgende personen deel uitmaakten: burgemeester Dries, onderwijzer Lode Van Beek, kapelaan Tubbax, Adriaan Van Gils en Frans Verheyen. Het was een "hardwerkende commissie", want ze kwam zeer dikwijls bijeen en er werd een flinke pint gedronken! Inmiddels liepen de werkzaamheden aan de kapel naar hun einde. Van de oude kapel bleef niets meer over dan het koor en het dak tot aan de tweede pilaar. Van daar af was ze verder uitgebouwd naar de straat toe. Bovendien hield de vergroting ook in: de bouw van een sacristie, een magazijntje, een doopkapel en de zijbeuken. Kortom de vroegere 60m² vloer was uitgebreid tot 180 m². In de eerste pilaar rechts was een bouwdocument van de hand van Dr.Amandus Van Baelen ingemetseld.

Het grote feest

Op 4 september was het dan zover. Weelde-Straat beleefde het grootste feest aller tijden. De hele bevolking deed aan de voorbereiding ervan mee en de plaatselijke bladen wijdde er flinke artikels aan. Maar daarover vertellen we meer in een volgende aflevering.

Op de nieuwe toren werd op 31 mei een gloednieuwe haan geplaatst. Iedereen was vol spanning om te zien vanwaar de wind zou komen. En, jawel hoor, het haantje wees de richting Mechelen aan! Overigens bleef Mechelen zijn steun trouw betuigen, want van Kardinaal Van Roey kwam een gift van 5.000 frank binnen. Trouwens, toen de kardinaal te Weelde op 20 juni kwam vormen, maakte hij een bezoeksomweg langs de werken aan de kapel.

De inzegening

De inzegening van de vergrote kapel werd vastgesteld voor 4 september. Dat zou een groot feest worden. De oud-deken van Turnhout, Mgr.Jansen, werd gevraagd de inzegening op zich te nemen Hij aanvaardde dit voorstel graag en gaf meteen aan de Weeldenaren zijn geestdriftige raad mee: "Ziet dat ge dien dag feest; gefeest moet er worden, en dit zoveel als 't maar kan."

